

III

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

NR 12/12/COL

z dnia 25 stycznia 2012 r.

zmieniająca po raz osiemdziesiąty czwarty zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przez dodanie nowych rozdziałów w sprawie stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym oraz zasad ramowych dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych

URZĄD NADZORU EFTA (Urząd),

Mając na uwadze, co następuje:

Zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) Porozumienia w sprawie utworzenia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości (porozumienia o nadzorze i Trybunale), Urząd wydaje zawiadomienia oraz wskazówki w kwestiach objętych Porozumieniem w sprawie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Porozumienia EOG), jeżeli porozumienie EOG lub porozumienie o nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli Urząd uznaje to za konieczne.

W dniu 20 grudnia 2011 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 4) oraz komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011, Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 15).

Obydwa wyżej wymienione komunikaty mają również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Należy zapewnić jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa w całym Europejskim Obszarze Gospodarczym zgodnie z celem jednorodności określonym w art. 1 Porozumienia EOG.

Zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” znajdującej się na stronie 11 załącznika XV do Porozumienia EOG, Urząd przyjmuje, po konsultacji z Komisją, akty prawne odpowiadające tym, które zostały przyjęte przez Komisję Europejską.

Pismami w tej sprawie z dnia 10 stycznia 2012 r. Urząd przeprowadził konsultacje z Komisją Europejską i państwami EFTA, PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W wytycznych w sprawie pomocy państwa wprowadza się zmiany poprzez dodanie nowego rozdziału w sprawie stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

Nowy rozdział jest zawarty w załączniku I do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

W wytycznych w sprawie pomocy państwa wprowadza się zmiany poprzez dodanie nowego rozdziału w sprawie zasad ramowych dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych.

Nowy rozdział jest zawarty w załączniku II do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Jedynie wersja niniejszej decyzji w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 stycznia 2012 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Oda Helen SLETNES
Przewodniczący

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY
Członek Kolegium

ZAŁĄCZNIK I

CZĘŚĆ VI: ZASADY DOTYCZĄCE REKOMPENSATY Z TYTUŁU ŚWIADCZENIA USŁUG PUBLICZNYCH, PAŃSTWOWEJ WŁASNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ POMOCY DLA PRZEDSIĘBIORSTW PUBLICZNYCH**Stosowanie zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽¹⁾****1 Cel i zakres**

1. Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG) odgrywają kluczową rolę w propagowaniu spójności społecznej i terytorialnej. Umawiające się strony Porozumienia EOG, każda w ramach przysługujących im uprawnień, muszą dopilnować, by usługi te były świadczone na zasadach i warunkach, które umożliwią pełną realizację postawionych przed nimi celów.
2. Niektóre UOIG mogą być świadczone przez przedsiębiorstwa publiczne lub prywatne ⁽²⁾ bez konkretnego wsparcia finansowego ze strony organów państw EFTA. Inne usługi mogą być świadczone jedynie wówczas, jeśli odnośny organ zaferuje usługodawcy rekompensatę finansową. Przy braku konkretnych zasad na poziomie EOG państwa EFTA dysponują zasadniczo swobodą przy określaniu sposobu organizacji i finansowania swoich UOIG.
3. Celem niniejszego rozdziału jest wyjaśnienie głównych pojęć dotyczących stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych ⁽³⁾. Dlatego skupiono się w nim na wymogach dotyczących pomocy państwa, które są najbardziej istotne dla rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych.
4. W dniu 20 grudnia 2011 r. Komisja Europejska (Komisja) wydała decyzję Komisji 2012/21/UE w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽⁴⁾ (decyzja 2012/21/UE), w której pewne rodzaje rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych uznaje się za zgodne z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Traktatem) na podstawie art. 106 ust. 2 Traktatu oraz zwalnia się je z obowiązku zgłoszenia na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu. Przewiduje się, że decyzja 2012/21/UE zostanie uwzględniona w Porozumieniu EOG w najkrótszym możliwym terminie. Równoległe Urząd Nadzoru EFTA (Urząd) przyjął Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (zasady ramowe), w których określa warunki, na których pomoc państwa z tytułu UOIG nieobjęta decyzją 2012/21/UE może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG. Komisja planuje również przyjęcie rozporządzenia dotyczącego pomocy *de minimis* w szczególności w odniesieniu do UOIG, w którym zostanie wyjaśnione, że niektóre środki rekompensaty nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 Traktatu (rozporządzenie) ⁽⁵⁾. Po przyjęciu rozporządzenie zostanie uwzględnione w Porozumieniu EOG.
5. Niniejszy rozdział pozostaje bez uszczerbku dla stosowania innych przepisów prawa EOG, zwłaszcza przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz wymogów wynikających z Porozumienia EOG, w tym przepisów sektorowych uwzględnionych w Porozumieniu. Jeśli organ publiczny postanowi powierzyć osobie trzeciej świadczenie określonej usługi, jest zobowiązany przestrzegać przepisów prawa EOG dotyczących zamówień publicznych zawartych w załączniku XVI do Porozumienia EOG. Ponadto w przypadkach gdy dyrektywy dotyczące zamówień publicznych nie mają zastosowania w części lub w całości (np. w odniesieniu do koncesji na wykonywanie usług i zamówień na usługi wymienionych w załączniku IIB do dyrektywy 2004/18/WE ⁽⁶⁾, z uwzględnieniem różnych rodzajów usług socjalnych), udzielenie zamówienia może jednak wymagać spełnienia określonych w Porozumieniu EOG wymogów dotyczących przejrzystości, równego traktowania, proporcjonalności i wzajemnego uznawania ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Rozdział ten odpowiada komunikatowi Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 4.

⁽²⁾ Zgodnie z art. 125 Porozumienia EOG porozumienie to w żaden sposób nie narusza przyjętych przez Umawiające się Strony przepisów regulujących prawo własności. W związku z tym w przepisach dotyczących konkurencji nie wprowadza się rozróżnienia na przedsiębiorstwa będące własnością prywatną lub publiczną.

⁽³⁾ Komisja Europejska wydała dalsze wskazówki w podręczniku w sprawie stosowania unijnych zasad dotyczących pomocy państwa, zamówień publicznych oraz rynku wewnętrznego do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, a w szczególności do usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, SEC(2010) 1545 final z 7.12.2010 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 7 z 11.1.2012, s. 3.

⁽⁵⁾ Projekt rozporządzenia opublikowano w Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 23.

⁽⁶⁾ Włączone w pkt 2 załącznika XVI do Porozumienia EOG.

⁽⁷⁾ Sprawa C-324/98 *Telaustria Verlags GmbH i Telefonadress GmbH* przeciwko *Telekom Austria AG* [2000] Rec. I-10745, pkt 60 oraz komunikat wyjaśniający Komisji dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (Dz.U. C 179 z 1.8.2006, s. 2).

6. Oprócz kwestii poruszonych w niniejszym rozdziale, w decyzji 2012/21/UE i w zasadach ramowych Urząd będzie odpowiadał na indywidualne pytania, jakie pojawią się w kontekście stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do UOIG ⁽¹⁾.
7. Niniejszy rozdział jest bez uszczerbku dla odnośnego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Trybunał Sprawiedliwości) oraz Trybunału EFTA.

2 Przepisy ogólne dotyczące pojęcia pomocy państwa

2.1 Pojęcie przedsiębiorstwa i działalności gospodarczej

8. Zgodnie z art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG zasady pomocy państwa zasadniczo mają zastosowanie jedynie wtedy, gdy beneficjent jest „przedsiębiorstwem”. Dlatego do celów stosowania zasad pomocy państwa kluczową kwestią jest ustalenie, czy dany podmiot świadczący usługę w interesie ogólnym należy uznać za przedsiębiorstwo.

2.1.1 Zasady ogólne

9. Trybunał Sprawiedliwości niezmiennie definiuje przedsiębiorstwa jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą, bez względu na ich status prawny i sposób ich finansowania ⁽²⁾. A zatem zakwalifikowanie określonej jednostki jako przedsiębiorstwa zależy całkowicie od charakteru jej działalności. Ta ogólna zasada ma trzy ważne konsekwencje.

Po pierwsze, nie jest decydujący status podmiotu na podstawie prawa krajowego. Na przykład podmiot zaklasyfikowany zgodnie z prawem krajowym jako stowarzyszenie lub klub sportowy może jednak zostać uznany za przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. Jedynym istotnym pod tym względem kryterium jest fakt, czy podmiot ten prowadzi działalność gospodarczą.

Po drugie, o stosowaniu zasad pomocy państwa jako takich nie decyduje to, czy dany podmiot utworzono po to, aby przynosił zyski. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Sądu wynika, że podmioty nienastawione na zysk mogą także oferować na rynku towary i usługi ⁽³⁾. Jeżeli tak nie jest, to podmioty nienastawione na zysk pozostają oczywiście całkowicie poza zakresem kontroli pomocy państwa.

Po trzecie, klasyfikacja podmiotu jako przedsiębiorstwa zawsze odnosi się do konkretnej działalności. Podmiot, który prowadzi zarówno działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, uznaje się za przedsiębiorstwo jedynie w odniesieniu do działalności gospodarczej.

10. Dwa odrębne podmioty prawne mogą zostać uznane za tworzące jeden podmiot gospodarczy do celów stosowania zasad pomocy państwa. Ten podmiot gospodarczy jest w związku z tym uznawany za odnośne przedsiębiorstwo. W tym kontekście Trybunał Sprawiedliwości sprawdza, czy istnieje pakiet kontrolny lub powiązania funkcjonalne, gospodarcze i organizacyjne ⁽⁴⁾. Z drugiej strony podmiot, który sam nie oferuje na rynku towarów lub usług, nie jest przedsiębiorstwem przez sam fakt posiadania udziałów, nawet pakietu większościowego, jeśli te udziały prowadzi jedynie do wykonywania praw związanych ze statusem udziałowca lub członka, a także w odpowiednich przypadkach – do otrzymywania dywidend, które są zwyczajną korzyścią płynącą z posiadania danych aktywów ⁽⁵⁾.
11. Aby wyjaśnić różnicę między działalnością gospodarczą i niegospodarczą, Trybunał Sprawiedliwości niezmiennie utrzymywał, że wszelka działalność polegająca na oferowaniu na rynku towarów i usług jest działalnością gospodarczą ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Pytania można kierować także do Komisji, korzystając z interaktywnego serwisu informacyjnego poświęconego usługom świadczonym w interesie ogólnym, który dostępny jest na stronie internetowej Komisji http://ec.europa.eu/services_general_interest/registration/form_en.html

⁽²⁾ Sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98 *Pavlov i in.* [2000] Rec. I-6451.

⁽³⁾ Sprawy połączone od 209/78 do 215/78 oraz 218/78 *Van Landewyck* [1980] Rec. 3125, pkt 21; sprawa C-244/94 *FFSA i inni* [1995] Rec. I-4013; sprawa C-49/07 *MOTOE* [2008] Zb.Orz. I-4863, pkt 27 i 28.

⁽⁴⁾ Sprawa C-480/09 P *AceaElectrabel Produzione SpA przeciwko Komisji* [2010] Zb.Orz., pkt 47–55; sprawa C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze przeciwko Cassa di Risparmio di Firenze SPA i in.*, [2006] Zb.Orz. I-289, pkt 112.

⁽⁵⁾ Sprawa C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze przeciwko Cassa di Risparmio di Firenze SPA i in.* [2006] Zb.Orz. I-289, pkt 107-118 i 125.

⁽⁶⁾ Sprawa 118/85 *Komisja przeciwko Włochom* [1987] Rec. 2599, pkt 7; sprawa C-35/96 *Komisja przeciwko Włochom* [1998] Rec. I-3851, pkt 36; sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98 *Pavlov i in.*, pkt 75.

12. Kwestia tego, czy istnieje rynek dla określonych usług, może zależeć od sposobu organizacji tych usług w danym państwie EFTA ⁽¹⁾. Zasady pomocy państwa mają zastosowanie jedynie w przypadku, gdy określona usługa jest świadczona w otoczeniu rynkowym. Gospodarczy charakter niektórych usług może zatem być różny w poszczególnych państwach EFTA. Ponadto w związku z wyborami politycznymi lub rozwojem sytuacji gospodarczej klasyfikacja określonej usługi może się zmieniać wraz z upływem czasu. To, co dzisiaj nie stanowi działalności na rynku, może się nią stać w przyszłości i odwrotnie.
13. Decyzja organu o niezezwoleniu osobom trzecim na świadczenie określonej usługi (np. dlatego, że organ ten zamierza świadczyć tę usługę we własnym zakresie) nie wyklucza istnienia działalności gospodarczej. Mimo takiego zamknięcia rynku działalność gospodarcza może istnieć, jeśli inne podmioty są skłonne i zdolne do świadczenia danej usługi na odnośnym rynku. Bardziej ogólnie można powiedzieć, że fakt świadczenia określonej usługi we własnym zakresie ⁽²⁾ nie ma znaczenia dla stwierdzenia, czy dana działalność jest działalnością gospodarczą czy nie ⁽³⁾.
14. Ponieważ rozróżnienie na usługi gospodarcze i niegospodarcze zależy od specyficznych warunków politycznych i gospodarczych w danym państwie EFTA, nie jest możliwe sporządzenie wyczerpującego wykazu rodzajów działalności, które *a priori* nigdy nie miałyby charakteru gospodarczego. Taki wykaz nie zapewniałby rzeczywistej pewności prawa, a przez to byłby mało użyteczny. W kolejnych punktach podjęto próbę wyjaśnienia tego rozróżnienia w odniesieniu do szeregu ważnych dziedzin.
15. Przy braku definicji działalności gospodarczej w Porozumieniu EOG wydaje się, że orzecznictwo oferuje różne kryteria dotyczące stosowania zasad rynku wewnętrznego oraz prawa konkurencji ⁽⁴⁾.

2.1.2 Sprawowanie władzy publicznej

16. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że art. 107 Traktatu, który odpowiada art. 61 Porozumienia EOG, nie ma zastosowania, jeśli państwo działa „sprawując władzę publiczną” ⁽⁵⁾ lub jeśli organy reprezentujące państwo działają „w charakterze organów publicznych” ⁽⁶⁾. Można uznać, że dany podmiot działa sprawując władzę publiczną, jeśli przedmiotowa działalność jest zadaniem, które stanowi część zasadniczych funkcji państwa lub jeśli jest ona powiązana z tymi funkcjami poprzez swój charakter, swoje cele i zasady, którym podlega ⁽⁷⁾. Zasadniczo działalność, która nieodłącznie stanowi część prerogatyw organu publicznego i jest wykonywana przez państwo, nie stanowi działalności gospodarczej, chyba że dane państwo EFTA zdecydowało się na wprowadzenie mechanizmów rynkowych. Przykładem takiej działalności jest działalność dotycząca:
- a) wojska lub policji;
 - b) bezpieczeństwa i kontroli żeglugi powietrznej ⁽⁸⁾;
 - c) kontroli i bezpieczeństwa ruchu morskiego ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ Sprawy połączone C-159/91 i C-160/91 *Poucet and Pistre* [1993] Rec. I-637.

⁽²⁾ Zob. opinia rzecznika generalnego Geelhoeda w sprawie C-295/05 *Asociación Nacional de Empresas Forestales (Asemfo) przeciwko Transformación Agraria SA (Tragsa) i Administración del Estado* [2007] Zb.Orz. I-2999, pkt 110–116; rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70, Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1, art. 5 ust. 2 i art. 6 ust. 1; decyzja Komisji 2011/501/EU z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie pomocy państwa C 58/06 (ex NN 98/05) udzielonej przez Niemcy na rzecz przedsiębiorstw Bahnen der Stadt Monheim (BSM) oraz Rheinische Bahngesellschaft (RBG) w Verkehrsverbund Rhein Ruhr (Związek Komunikacyjny Renu-Ruhr), Dz.U. L 210 z 17.8.2011, s. 1, pkt 208–209.

⁽³⁾ Nie jest to także istotne dla stwierdzenia, czy daną usługę można zdefiniować UOIG; zob. pkt 3.2.

⁽⁴⁾ Sprawa C-519/04 P *David Meca-Medina, Igor Majcen przeciwko Komisji* [2006] Zb.Orz. I-6991, pkt 30–33; sprawa C-350/07 *Kattner Stahlbau* [2009] Zb.Orz. I-1513, pkt 66, 72, 74 i 75; opinia rzecznika generalnego Poiarsa Maduro wydana w dniu 10 listopada 2005 r. w sprawie C-205/03 P *FENIN* [2006] Zb.Orz. I-6295, pkt 50 i 51.

⁽⁵⁾ Sprawa C-118/85 *Komisja przeciwko Włochom*, pkt 7 i 8.

⁽⁶⁾ Sprawa C-30/87 *Bodson/Pompes funèbres des régions libérées* [1988] Rec. I-2479, pkt 18.

⁽⁷⁾ Zob. w szczególności sprawa C-364/92 *SAT/Eurocontrol* [1994] Rec. I-43, pkt 30.

⁽⁸⁾ Sprawa C-364/92 *SAT/Eurocontrol*, pkt 27; sprawa C-113/07 P *Selex Sistemi Integrati przeciwko Komisji* [2009] Zb.Orz. I-2207, pkt 71.

⁽⁹⁾ Decyzja Komisji z dnia 16 października 2002 r. w sprawie N 438/02 – Belgia – Pomoc dla władz portowych, Dz.U. C 284 z 21.11.2002.

- d) nadzoru nad zanieczyszczeniami ⁽¹⁾; oraz
- e) organizacji, finansowania i wykonywania wyroków więzienia ⁽²⁾.

2.1.3 Ubezpieczenie społeczne

17. Zakwalifikowanie programów w dziedzinie ubezpieczenia społecznego jako wiążących się z działalnością gospodarczą zależy od tego, jak zostały utworzone i jaką mają strukturę. Zasadniczo Trybunał Sprawiedliwości i Sąd stosują rozróżnienie na programy oparte na zasadzie solidarności i programy gospodarcze.
18. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd stosowały szereg kryteriów w celu określenia, czy program ubezpieczenia społecznego jest oparty na zasadzie solidarności, a zatem nie wiąże się z działalnością gospodarczą. W tej kwestii istotnych może być kilka czynników:
 - a) czy przystąpienie do programu jest obowiązkowe ⁽³⁾;
 - b) czy program służy wyłącznie realizacji celu społecznego ⁽⁴⁾;
 - c) czy program nie jest nastawiony na zysk ⁽⁵⁾;
 - d) czy zasiłki są niezależne od wnoszonych składek ⁽⁶⁾;
 - e) czy wypłacane zasiłki są niekoniecznie proporcjonalne do zarobków ubezpieczonego ⁽⁷⁾; oraz
 - f) czy program jest nadzorowany przez państwo ⁽⁸⁾.
19. Należy odróżnić takie programy oparte na zasadzie solidarności od programów gospodarczych ⁽⁹⁾. W przeciwieństwie do programów opartych na zasadzie solidarności programy gospodarcze zasadniczo charakteryzuje:
 - a) nieobowiązkowe członkostwo ⁽¹⁰⁾;
 - b) zasada kapitalizacji (uzależnienie uprawnień od płaconych składek i wyników finansowych programu) ⁽¹¹⁾;
 - c) nastawienie na przynoszenie zysków ⁽¹²⁾; oraz

⁽¹⁾ Sprawa C-343/95 *Calè & Figli* [1997] Rec. I-1547, pkt 22.

⁽²⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 140/2006 – Litwa – Przydział dotacji dla przedsiębiorstw państwowych w zakładach karnych, Dz.U. C 244 z 11.10.2006.

⁽³⁾ Sprawy połączone C-159/91 i C-160/91 *Poucet i Pistre* [1993] Rec. I-637, pkt 13.

⁽⁴⁾ Sprawa C-218/00 *Cisal i INAIL*, [2002] Rec. I-691, pkt 45.

⁽⁵⁾ Sprawy połączone C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01 *AOK Bundesverband* [2004] Zb.Orz. I-2493, pkt 47–55.

⁽⁶⁾ Sprawy połączone C-159/91 i C-160/91 *Poucet i Pistre*, pkt 15–18.

⁽⁷⁾ Sprawa C-218/00 *Cisal i INAIL*, pkt 40.

⁽⁸⁾ Sprawy połączone C-159/91 i C-160/91 *Poucet i Pistre*, pkt 14, Sprawa C-218/00 *Cisal i INAIL*, pkt 43–48. Sprawy połączone C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01 *AOK Bundesverband*, pkt 51–55.

⁽⁹⁾ Zob. w szczególności sprawa C-244/94 *FFSA i in.*, pkt 19.

⁽¹⁰⁾ Sprawa C-67/96 *Albany* [1999] Rec. I-5751, pkt 80–87.

⁽¹¹⁾ Sprawa C-244/94 *FFSA i in.*, pkt 9 i 17–20; sprawa C-67/96 *Albany*, pkt 81–85; zob. również sprawy połączone od C-115/97 do C-117/97 *Brentjens* [1999] Rec. I-6025, pkt 81–85, sprawa C-219/97 *Drijvende Bokken* [1999] Rec. I-6121, pkt 71–75 oraz sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98 *Pavlov i in.*, pkt 114 i 115.

⁽¹²⁾ Sprawy połączone od C-115/97 do C-117/97 *Brentjens*.

d) zapewnienie uprawnień, które są dodatkowe w stosunku do uprawnień w programie podstawowym ⁽¹⁾.

20. Niektóre programy łączą cechy obu kategorii. W takich przypadkach klasyfikacja programu zależy od wyniku analizy różnych elementów i ich relatywnego znaczenia ⁽²⁾.

2.1.4 Opieka zdrowotna

21. W EOG systemy opieki zdrowotnej różnią się znacznie w poszczególnych państwach. Stopień konkurencji między różnymi podmiotami świadczącymi usługi opieki zdrowotnej w otoczeniu rynkowym różni się znacznie w zależności od specyficznych warunków krajowych.

22. W niektórych systemach krajowych szpitale publiczne są integralną częścią krajowego systemu opieki zdrowotnej i są prawie w całości oparte na zasadzie solidarności ⁽³⁾. Szpitale takie są bezpośrednio finansowane ze składek na ubezpieczenie społeczne i z innych zasobów państwa oraz świadczą usługi nieodpłatnie na rzecz osób należących do systemu na zasadzie powszechnego objęcia ubezpieczeniem ⁽⁴⁾. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd potwierdziły, że w przypadku istnienia takiej struktury, odnośne podmioty nie działają jako przedsiębiorstwa ⁽⁵⁾.

23. Jeśli istnieje ta struktura, nawet działalność, która sama w sobie mogłaby mieć charakter gospodarczy, lecz jest prowadzona wyłącznie w celu świadczenia innych usług niegospodarczych, nie ma charakteru gospodarczego. Podmiot, który nabywa towary – nawet w dużych ilościach – w celu oferowania usług niegospodarczych nie działa jako przedsiębiorstwo tylko dlatego, że jest nabywcą na określonym rynku ⁽⁶⁾.

24. W innych systemach krajowych szpitale i inne podmioty świadczące usługi opieki zdrowotnej oferują swoje usługi za wynagrodzeniem, pobieranym bezpośrednio od pacjentów lub z ich ubezpieczenia ⁽⁷⁾. W takich systemach występuje do pewnego stopnia konkurencja między szpitalami w zakresie świadczenia usług opieki zdrowotnej. W takich przypadkach fakt, że opieka zdrowotna jest świadczona przez szpital publiczny, nie wystarcza do zaklasyfikowania danej działalności jako niegospodarczej.

25. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd wyjaśniły również, że usługi opieki zdrowotnej, które niezależni lekarze i inny prywatny personel medyczny świadczą za wynagrodzeniem i na własne ryzyko, należy uznać za działalność gospodarczą ⁽⁸⁾. Ta sama zasada miałaby zastosowanie do niezależnych aptek.

2.1.5 Edukacja

26. W orzecznictwie ustanowiono, że kształcenie publiczne organizowane w ramach krajowego systemu kształcenia finansowanego i nadzorowanego przez państwo może być uznane za działalność niegospodarczą. W tej kwestii Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że państwo,

„ustanawiając i utrzymując taki system kształcenia publicznego, finansowany w całości lub w większości ze środków publicznych, a nie przez uczniów lub ich rodziców [...] nie ma zamiaru angażować się w działalność za wynagrodzeniem, lecz realizuje swoje zadanie wobec ludności w dziedzinie społecznej, kulturalnej i edukacyjnej” ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98 *Pavlov i in.*

⁽²⁾ Sprawa C-350/07 *Kattner Stahlbau* [2009] Zb.Orz. I-1513.

⁽³⁾ W oparciu o orzecznictwo sądów europejskich znaczącym przykładem jest hiszpański system opieki zdrowotnej (zob. sprawa T-319/99 *FENIN* [2003] Rec., II-357).

⁽⁴⁾ W zależności od ogólnej charakterystyki systemu opłaty, które pokrywają jedynie niewielki odsetek prawdziwych kosztów usług, nie mogą wpływać na klasyfikację tych usług jako niegospodarczych.

⁽⁵⁾ Sprawa T-319/99 *FENIN* [2003] Rec. II-357, pkt 39.

⁽⁶⁾ Sprawa T-319/99 *FENIN*, pkt 40.

⁽⁷⁾ Zob. na przykład sprawa C-244/94 *FFSA*, sprawa C-67/96 *Albany*, sprawy połączone C-115/97, C-116/97 i C-117/97 *Brentjens* oraz sprawa C-219/97 *Drijvende Bokken*.

⁽⁸⁾ Zob. sprawy połączone od C-180 do C-184/98 *Pavlov i in.*, pkt 75 i 77.

⁽⁹⁾ Zob. między innymi sprawa C-318/05 *Komisja przeciwko Niemcom* [2007] Zb.Orz. I-6957, pkt 68. Zob. także decyzja Komisji z dnia 25 kwietnia 2001, N 118/00 *Subventions publiques aux clubs sportifs professionnels* (Dotacje publiczne dla zawodowych klubów sportowych) oraz decyzja Urzędu Nadzoru EFTA w sprawie 68123 – Norwegia – Nasjonal digital laeringsarena, 12.10.2011, s. 9.

27. Zgodnie z tym samym orzecznictwem na niegospodarczy charakter kształcenia publicznego zasadniczo nie ma wpływu fakt, że uczniowie lub ich rodzice muszą czasem płacić czesne za nauczanie lub opłaty wpisowe, które stanowią wkład w koszty operacyjne systemu. Takie wkłady finansowe pokrywają często jedynie ułamek prawdziwych kosztów usługi, a zatem nie można ich uznać za wynagrodzenie za świadczoną usługę. Nie zmieniają one zatem niegospodarczego charakteru usługi kształcenia powszechnego finansowanej głównie ze środków publicznych⁽¹⁾. Zasady te mogą dotyczyć usług kształcenia publicznego, takich jak szkolenia zawodowe⁽²⁾, prywatne i publiczne szkoły podstawowe⁽³⁾ i przedszkola⁽⁴⁾, działalność dodatkowa w zakresie nauczania w szkołach wyższych⁽⁵⁾ oraz kształcenie w szkołach wyższych⁽⁶⁾.
28. Należy odróżnić takie publiczne świadczenie usług edukacyjnych od usług finansowanych głównie przez rodziców lub z przychodów lub z przychodów komercyjnych. Na przykład przedsiębiorstwo komercyjne oferujące kształcenie wyższe finansowane w całości przez studentów wyraźnie kwalifikuje się do tej ostatniej kategorii. W niektórych systemach instytucje publiczne mogą także oferować usługi edukacyjne, które ze względu na swój charakter, strukturę finansowania i istnienie konkurencyjnych podmiotów prywatnych, należy uznać za gospodarcze.
29. W Wytycznych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁽⁷⁾ Urząd wyjaśnił, że niektóre rodzaje działalności uczelni i organizacji badawczych wykraczają poza zakres zastosowania zasad pomocy państwa. Dotyczy to głównej działalności organizacji badawczych, a mianowicie:
- a) kształcenia mającego na celu zwiększanie coraz lepiej wyszkolonych zasobów ludzkich;
 - b) prowadzenia niezależnej działalności badawczej i rozwojowej mającej na celu powiększanie zasobów wiedzy i lepsze zrozumienie, w tym działalności prowadzonej we współpracy
 - c) oraz
- rozpowszechnianie wyników badań.
30. Urząd wyjaśnił również, że działalność dotycząca transferu technologii (udzielanie licencji, tworzenie firm typu *spin-off* lub inne formy zarządzania wiedzą stworzone przez organizację badawczą) ma charakter niegospodarczy, jeśli odbywa się wewnątrz przedsiębiorstwa⁽⁸⁾ i cały pochodzący z niej dochód jest reinwestowany w zasadniczą działalność odnośnych organizacji badawczych⁽⁹⁾.

2.2 Zasoby państwowe

31. Jedynie korzyści przyznane bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 61 Porozumienia EOG⁽¹⁰⁾. Korzyści finansowane z zasobów prywatnych mogą mieć skutek w postaci umocnienia pozycji niektórych przedsiębiorstw, lecz nie wchodzą w zakres art. 61 Porozumienia EOG.

⁽¹⁾ Wyrok Trybunału EFTA z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie E-5/07.

⁽²⁾ Sprawa 263/86 *Humbel* [1988] Rec.-5365.

⁽³⁾ Sprawa C-318/05 *Komisja przeciwko Niemcom* [2007] Zb.Orz. I-6957; sprawa C-76/05 *Schwartz* [2007] Zb.Orz.-6849.

⁽⁴⁾ Wyrok Trybunału EFTA z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie E-5/07.

⁽⁵⁾ Sprawa C-281/06 *Jundt* [2007] Zb.Orz. I-12231.

⁽⁶⁾ Sprawa 109/92 *Wirth* [1993] Rec. I-6447.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 305 z 19.11.2009, s. 1 i Suplement EOG nr 60 z 19.11.2009, s. 1.

⁽⁸⁾ Zgodnie z przypisem 26 zawartym w rozdziale wytycznych dotyczący pomocy państwa poświęconym pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną określenie „wewnątrz przedsiębiorstwa” oznacza sytuację, w której zarządzanie wiedzą organizacji badawczej odbywa się albo w jednym z jej działów, albo w spółce zależnej tej organizacji, lub też wspólnie z innymi organizacjami badawczymi. Zlecenie wykonania określonych usług stronom trzecim w drodze otwartych przetargów nie zmienia wewnętrznego charakteru tych działań.

⁽⁹⁾ Zob. pkt 3.1.1 i 3.1.2 rozdziału w sprawie zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną.

⁽¹⁰⁾ Sprawy połączone od C-52/97 do C-54/97 *Viscido i in.* [1998] Rec. I-2629, pkt 13 oraz sprawa C-53/00 *Ferring* [2001] Rec. I-9067, pkt 16. Zob. także sprawa C-379/98 *PreussenElektra przeciwko Schleswig* [2001] Rec. I-2099.

32. Taki transfer zasobów państwowych może przyjmować wiele form, np. dotacji bezpośrednich, ulg podatkowych i świadczeń w naturze. W szczególności fakt, że państwo nie nalicza cen rynkowych za niektóre usługi stanowi rezygnację z zasobów państwowych. W wyroku w sprawie C-482/99 Francja przeciwko Komisji⁽¹⁾ Trybunał Sprawiedliwości potwierdził również, że zasoby przedsiębiorstwa publicznego stanowią zasoby państwowe w rozumieniu art. 107 Traktatu, który odpowiada art. 61 Porozumienia EOG, ponieważ organy publiczne są w stanie kontrolować te zasoby. W przypadkach gdy przedsiębiorstwo, któremu powierzono wykonywanie określonej UOIG, jest finansowane z zasobów zapewnianych przez przedsiębiorstwo publiczne i finansowanie to można przypisać państwu, finansowanie to może zatem potencjalnie stanowić pomoc państwa.
33. Przyznanie bez przetargu pozwoleń na zajmowanie lub używanie domeny publicznej czy też innych specjalnych lub wyłącznych praw mających wartość ekonomiczną może stanowić rezygnację z zasobów państwowych i stwarzać korzyść dla beneficjentów⁽²⁾.
34. Państwa EFTA mogą w niektórych przypadkach finansować UOIG z opłat lub składek wnoszonych przez niektóre przedsiębiorstwa lub użytkowników, z których dochód jest przekazywany przedsiębiorstwom, którym powierzono wykonywanie danej UOIG. Tego rodzaju uzgodnienia finansowe były analizowane przez Trybunał Sprawiedliwości, zwłaszcza w wyroku w sprawie 173/73 Włochy przeciwko Komisji⁽³⁾, w którym to wyroku Trybunał stwierdził, że:

„Skoro przedmiotowe fundusze są finansowane poprzez obowiązkowe składki wymagane prawem krajowym, a – jak pokazuje niniejszy przypadek – są zarządzane i przydzielane zgodnie z przepisami tego prawa, należy je uznać za zasoby państwowe w rozumieniu art. [107 Traktatu], nawet jeśli są zarządzane przez instytucje odrębne od organów publicznych”.

35. Podobnie w wyroku w sprawach połączonych C-78/90 do C-83/90 *Compagnie Commerciale de l'Ouest*⁽⁴⁾ Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że środki finansowane z opłat parafiskalnych stanowią środki finansowane z zasobów państwowych.
36. Ponadto płatności z tytułu rekompensaty za wykonywanie UOIG, które są finansowane z opłat parafiskalnych lub obowiązkowych składek nakładanych przez państwo oraz zarządzanych i przydzielanych zgodnie z przepisami wspomnianego prawa, są płatnościami z tytułu rekompensaty dokonywanymi z zasobów państwowych.
- 2.3 *Wpływ na wymianę handlową*
37. Aby rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych podlegała art. 61 Porozumienia EOG, musi wywierać wpływ na wymianę handlową między umawiającymi się stronami lub stwarzać zagrożenie wywarcia takiego wpływu. Taki wpływ zasadniczo zakłada istnienie rynku otwartego na konkurencję. W związku z tym, w przypadkach gdy otwarcie rynków na konkurencję nastąpiło wskutek Porozumienia EOG lub przepisów krajowych czy faktycznego rozwoju gospodarczego, obowiązują zasady pomocy państwa. W takich sytuacjach państwa EFTA zachowują swobodę decydowania o tym, w jaki sposób zdefiniować, zorganizować i finansować UOIG podlegające kontroli pomocy państwa, jeżeli podmiotowi świadczącemu UOIG przyznaje się rekompensatę, bez względu na to, czy jest to podmiot publiczny czy prywatny (w tym dostawca wewnętrzny). Jeżeli rynek jest zastrzeżony dla jednego przedsiębiorstwa (w tym dostawcy wewnętrznego), przyznana mu rekompensata podlega również kontroli pomocy państwa. Tak więc jeżeli działalność gospodarczą otwarto na

⁽¹⁾ Sprawa C-482/99 *Francja przeciwko Komisji* Rec. [2002], s. I-4397.

⁽²⁾ Sprawa C-462/99 *Connect Austria Gesellschaft für Telekommunikation GmbH przeciwko Telekom-Control-Kommission, przy udziale Mobilkom Austria AG* [2003] Rec. I-05197, pkt 92 i 93; sprawa T-475/04 *Bouygues i Bouygues Télécom SA przeciwko Komisji* [2007] Zb.Orz. II-02097, pkt 101, 104, 105 i 111.

⁽³⁾ Sprawa 173/73 *Włochy przeciwko Komisji*, Rec. [1974] s. 709, pkt 16. Zob. także sprawa 78/79 *Steinike* [1977] Rec. 595, pkt 21, sprawa C 206/06 *Essent Netwerk* [2008] Zb.Orz. 5497, pkt 47, 57 i 96.

⁽⁴⁾ *Compagnie Commerciale de l'Ouest i in. przeciwko Receveur Principal des Douanes de La Pallice Port* [1992] Rec. I-1847, pkt 35. Zob. również sprawy połączone od C-34/01 do C-38/01 *Enirisorse SpA przeciwko Ministero delle Finanze* [2003] Rec. I-14243, pkt 26.

konkurencję, decyzje o zapewnieniu UOIG innymi metodami niż przy zastosowaniu procedury zamówień publicznych, która gwarantuje najniższy koszt dla społeczności, mogą prowadzić do zakłóceń polegających na uniemożliwianiu konkurentom wejścia na rynek lub ułatwianiu beneficjentowi ekspansji na innych rynkach. Zakłócenia mogą także wystąpić na rynkach czynników produkcji. Pomoc przyznana przedsiębiorstwu działającemu na rynku nieoliberalizowanym może wywierać wpływ na wymianę handlową, jeśli przedsiębiorstwo-beneficjent działa również na rynkach zliberalizowanych ⁽¹⁾.

38. Środki pomocy mogą wywierać wpływ na wymianę handlową również jeśli samo przedsiębiorstwo-beneficjent nie uczestniczy w działalności transgranicznej. W takich przypadkach podaż krajowa może utrzymać się lub zwiększyć, wskutek czego przedsiębiorstwa mające siedzibę na terytorium innych umawiających się stron mają ograniczone możliwości oferowania swoich usług w tym państwie EFTA ⁽²⁾.
39. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości nie ma progu ani wskaźnika procentowego, poniżej którego można uznać, że nie jest wywierany wpływ na wymianę handlową między umawiającymi się stronami ⁽³⁾. Stosunkowo niewielka kwota pomocy lub stosunkowo mały rozmiar przedsiębiorstwa-beneficjenta nie oznacza *a priori*, że nie miał miejsce wpływ na wymianę handlową między umawiającymi się stronami.
40. Z drugiej strony Komisja w kilku przypadkach stwierdziła, że działalność miała charakter czysto lokalny i nie wywierała wpływu na wymianę handlową między umawiającymi się stronami. Są to na przykład:
- a) baseny używane przede wszystkim przez lokalną ludność ⁽⁴⁾;
 - b) lokalne szpitale obsługujące wyłącznie lokalną ludność ⁽⁵⁾;
 - c) lokalne muzea potencjalnie mało atrakcyjne dla zwiedzających z innych państw ⁽⁶⁾; oraz
 - d) lokalne wydarzenia kulturalne, których potencjalna publiczność jest ograniczona do zasięgu lokalnego ⁽⁷⁾.
41. Wreszcie, Urząd nie musi badać całości wsparcia finansowego przyznanego przez państwa EFTA. Rozporządzenie (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* ⁽⁸⁾ stanowi, że pomoc poniżej 200 000 EUR na przedsiębiorstwo w dowolnym okresie trzech lat nie podlega art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. W sektorze transportu ⁽⁹⁾ stosuje się szczególnie progi pomocy *de minimis* i Komisja planuje przyjąć rozporządzenie określające szczególny próg *de minimis* w odniesieniu do usług lokalnych świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, które zostaną uwzględnione w Porozumieniu EOG.

3. Warunki, zgodnie z którymi rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa

3.1 Kryteria ustanowione przez Trybunał Sprawiedliwości

42. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku w sprawie Altmark ⁽¹⁰⁾ przedstawił dodatkowe wyjaśnienie dotyczące warunków, zgodnie z którymi rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa z powodu braku jakiegokolwiek korzyści.
43. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości:

„W zakresie, w jakim interwencję państwa należy uznać za rekompensatę stanowiącą świadczenie wzajemne za świadczenia przedsiębiorstw będących beneficjentami w celu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych, tak że przedsiębiorstwa te w rzeczywistości nie uzyskują z tego tytułu korzyści finansowych, a zatem interwencja taka nie skutkuje uprzywilejowaniem tych przedsiębiorstw względem przedsiębiorstw konkurencyjnych, interwencja ta nie mieści się w zakresie stosowania art. (107 ust. 1 Traktatu). Jednak, aby w konkretnym przypadku można było uniknąć zakwalifikowania takiej rekompensaty jako pomocy państwa, powinny zostać spełnione określone przesłanki.

⁽¹⁾ Sprawy połączone T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do T-607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 oraz T-23/98, *Mauro Alzetta i inni przeciwko Komisji* [2000] Rec. II-2319, pkt 143–147.

⁽²⁾ Zob. w szczególności sprawa C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* [2003] Rec. I-7747.

⁽³⁾ Sprawa C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, pkt 81.

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 258/2000 — Niemcy — Leisure Pool Dorsten, Dz.U. C 172 z 16.6.2001, s. 16.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 543/2001 — Irlandia — Ulgi kapitałowe dla szpitali, Dz.U. C 154 z 28.6.2002, s. 4.

⁽⁶⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 630/2003 — Włochy — Lokalne muzea – Sardynia Dz.U. C 275 z 8.12.2005, s. 3.

⁽⁷⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 257/2007 — Hiszpania — Dotacje na produkcje teatralne w Kraju Basków, Dz.U. C 173 z 26.7.2007, s. 2.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 379 z 28.12.2006, s. 5, wprowadzone w pkt 1ea załącznika XV do Porozumienia EOG.

⁽⁹⁾ Zob. art. 2 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1998/2006 w odniesieniu do transportu.

⁽¹⁰⁾ Sprawa C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*.

- [...] Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem powinno być rzeczywiście obciążone wykonaniem zobowiązań do świadczenia usług publicznych i zobowiązania te powinny być jasno określone. ...

- [...] Po drugie, parametry, na których podstawie obliczona jest rekompensata, muszą być wcześniej ustalone w obiektywny i przejrzysty sposób, tak aby nie powodowała ona powstania dodatkowej korzyści ekonomicznej, która mogłaby powodować uprzywilejowanie przedsiębiorstwa będącego beneficjentem względem przedsiębiorstw z nim konkurujących. [...] Zrekompensowanie przez państwo członkowskie strat poniesionych przez przedsiębiorstwo bez uprzedniego ustalenia parametrów tej rekompensaty, jeżeli następnie okaże się, że działalność w zakresie pewnych usług publicznych w ramach wykonywania zobowiązań do świadczenia usług publicznych nie była wykonalna ekonomicznie, stanowi interwencję finansową, która wchodzi w zakres pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. [107 ust. 1 Traktatu].

- [...] Po trzecie, rekompensata nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w celu wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu związanych z nimi przychodów oraz rozsądnego zysku [...].

- [...] Po czwarte, jeżeli wybór przedsiębiorstwa, któremu ma zostać powierzone wykonywanie zobowiązań do świadczenia usług publicznych, nie został w danym przypadku dokonany w ramach procedury udzielania zamówień publicznych, pozwalającej na wyłonienie kandydata zdolnego do świadczenia tych usług po najniższym koszcie dla społeczności, poziom koniecznej rekompensaty powinien zostać ustalony na podstawie analizy kosztów, jakie przeciętne przedsiębiorstwo, prawidłowo zarządzane i wyposażone w środki transportu odpowiednio do tego, by móc uczynić zadość wymogom stawianym usługom publicznym, poniosłoby na wykonanie takich zobowiązań, przy uwzględnieniu związanych z nimi przychodów oraz rozsądnego zysku osiąganego przy wypełnianiu tych zobowiązań⁽¹⁾.

44. W sekcjach od 3.2 do 3.6 poniżej omówione zostaną różne wymogi określone w orzecznictwie w sprawie *Altmark*, mianowicie pojęcie usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym dla celów art. 61 Porozumienia EOG⁽²⁾, potrzeba ustanowienia aktu powierzenia⁽³⁾, obowiązek zdefiniowania parametrów rekompensaty⁽⁴⁾, zasady dotyczące unikania nadwyżki rekompensaty⁽⁵⁾ oraz zasady dotyczące wyboru usługodawcy⁽⁶⁾.

3.2 Istnienie usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym

45. Pojęcie usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym jest pojęciem, którego znaczenie zmienia się stopniowo i zależy między innymi od potrzeb obywateli, zmian technologicznych i zmian na rynku, a także od preferencji społecznych i politycznych w odnośnym państwie EFTA. Trybunał Sprawiedliwości ustalił, że UOIG są usługami posiadającymi szczególne cechy charakterystyczne w porównaniu z innymi rodzajami działalności gospodarczej⁽⁷⁾.

46. Przy braku szczegółowych zasad na poziomie EOG definiujących zakres istnienia UOIG państwa EFTA dysponują dużą swobodą przy definiowaniu określonej usługi jako UOIG i przy przyznawaniu usługodawcy rekompensaty. Kompetencje Urzędu w tym zakresie są ograniczone do sprawdzania, czy odnośne państwo EFTA nie popełniło oczywistego błędu przy definiowaniu określonej usługi jako UOIG⁽⁸⁾ oraz do oceny wszelkiej pomocy państwa związanej z odnośną rekompensatą. Gdy istnieją szczegółowe zasady na poziomie EOG, ograniczają one swobodę przysługującą państwom EFTA, bez uszczerbku dla spoczywającego na Urzędzie obowiązku sprawdzenia, czy UOIG prawidłowo zdefiniowano dla potrzeb kontroli pomocy państwa.

⁽¹⁾ Sprawa C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, pkt 87–93.

⁽²⁾ Zob. pkt 3.2.

⁽³⁾ Zob. pkt 3.3.

⁽⁴⁾ Zob. pkt 3.4.

⁽⁵⁾ Zob. pkt 3.5.

⁽⁶⁾ Zob. pkt 3.6.

⁽⁷⁾ Sprawa C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* [1991] Rec. I-5889, pkt 27; sprawa C-242/95 *GT-Link A/S* [1997] Rec. I-4449, pkt 53; i sprawa C-266/96, *Corsica FerriesFrance SA* [1998] Rec. I-3949, pkt 45.

⁽⁸⁾ Sprawa T-289/03 *BUPA i in. przeciwko Komisji* [2008] Zb.Orz. II-81, pkt 166-169 i 172; sprawa T-17/02 *Fred Olsen* [2005] Zb.Orz. II-2031, pkt 216.

47. Pierwsze kryterium z orzecznictwa w sprawie Altmark dotyczy zdefiniowania zadania, jakim jest wykonanie UOIG. Wymóg ten pokrywa się z wymogiem zawartym w art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG ⁽¹⁾. Z art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG wynika, że przedsiębiorstwa, którym powierzono wykonywanie UOIG, to przedsiębiorstwa, którym powierzono „szczególne zadanie” ⁽²⁾. Zasadniczo powierzenie „określonego zadania z zakresu usług publicznych” oznacza świadczenie usług, których dane przedsiębiorstwo, ze względu na swój własny interes gospodarczy, nie podjęłoby się lub nie podjęłoby się w tym samym zakresie lub na tych samych warunkach ⁽³⁾. Stosując kryterium interesu ogólnego, państwa EFTA lub Porozumienie EOG mogą powiązać konkretne zobowiązania z takimi usługami.
48. Urząd uważa zatem, że nie byłoby właściwe wiązanie zobowiązań do świadczenia określonych usług publicznych z działalnością, która jest już wykonywana lub może być wykonywana skutecznie i na warunkach takich jak cena, obiektywne cechy jakościowe, ciągłość i dostęp do danej usługi, zgodnych z interesem publicznym zdefiniowanym przez państwo, przez przedsiębiorstwa działające na zwykłych warunkach rynkowych ⁽⁴⁾. Jeżeli chodzi o to, czy dana usługa może być zapewniona na rynku, ocena Urzędu ogranicza się do sprawdzenia, czy państwo EFTA nie popełniło oczywistego błędu.
49. Ważnym przykładem tej zasady jest sektor łączności szerokopasmowej, w odniesieniu do którego Urząd wystosował już jasne wytyczne określające, które rodzaje działalności można uznać za UOIG. Co najważniejsze, Urząd uważa, że na obszarach, na których inwestorzy prywatni poczynili już inwestycje w infrastrukturę sieci szerokopasmowych (lub w danym momencie rozbudowują swoją infrastrukturę sieciową) i świadczą już konkurencyjne usługi sieci szerokopasmowych, zapewniając odpowiedni zasięg tych sieci, stworzenie równoległej infrastruktury szerokopasmowej nie powinno być uznawane za UOIG. Natomiast jeśli inwestorzy nie są w stanie zapewnić odpowiedniego zasięgu sieci szerokopasmowej, po spełnieniu określonych warunków można przyznać rekompensatę z tytułu UOIG ⁽⁵⁾.
50. Urząd uważa także, że usługi, które mają zostać zaklasyfikowane jako UOIG, muszą służyć obywatelom lub leżeć w interesie całego społeczeństwa.

3.3 Akt powierzenia

51. Wykonanie UOIG musi być powierzone jednemu przedsiębiorstwu lub kilku przedsiębiorstwom, aby art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG miał zastosowanie. Zatem danym przedsiębiorstwom musi zostać powierzone przez państwo szczególne zadanie ⁽⁶⁾. Także pierwsze kryterium z orzecznictwa w sprawie Altmark zawiera wymóg, by na przedsiębiorstwie spoczywało zobowiązanie do świadczenia usługi publicznej. A zatem, aby zapewnić zgodność z orzecznictwem w sprawie Altmark, konieczne jest powierzenie usługi publicznej, w ramach którego zdefiniowano zobowiązania odnośnych przedsiębiorstw i odnośnego organu.
52. Zadanie z zakresu usług publicznych musi być powierzone w formie aktu, który w zależności od prawodawstwa w poszczególnych państwach EFTA może przyjąć formę instrumentu ustawodawczego lub regulacyjnego albo umowy. Może być również określone w kilku aktach. W oparciu o podejście przyjmowane przez Komisję i Urząd w takich przypadkach, akt lub szereg aktów musi określać co najmniej:
- a) treść i czas trwania zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych;
 - b) przedsiębiorstwo i w stosownych przypadkach odnośne terytorium;
 - c) charakter wszelkich praw wyłącznych lub specjalnych przyznanych przedsiębiorstwu przez odnośny organ;
 - d) parametry służące do obliczania, kontrolowania i przeglądu kwot rekompensaty; oraz
 - e) ustalenia dotyczące unikania nadwyżki rekompensaty i jej zwrotu.

⁽¹⁾ Sprawa T-289/03 *British United Provident Association Ltd (BUPA) przeciwko Komisji* [2008], Zb.Orz. II-81, pkt 171 i 224.

⁽²⁾ Zob. w szczególności sprawa C-127/73 *BRT przeciwko SABAM* [1974] Rec.-313.

⁽³⁾ Zob. w szczególności art. 2 rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1).

⁽⁴⁾ Sprawa C-205/99 *Anadir* [2001] Rec. I-1271, pkt 71.

⁽⁵⁾ Bardziej szczegółowe przepisy znajdują się w pkt 24-30 rozdziału w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do szybkiego wdrażania do użytku sieci szerokopasmowych, zawartego w wytycznych w sprawie pomocy państwa, dotychczas nieopublikowanym w Dz.U.

⁽⁶⁾ Zob. w szczególności sprawa C-127/73 *BRT przeciwko SABAM* [1974] Rec.-313.

53. Uczestnictwo usługodawcy w procedurze powierzenia mu realizacji zadania z zakresu usług publicznych nie oznacza, że zadanie to nie wynika z aktu organu publicznego, nawet jeśli powierzenie zadania wystosowano na wniosek usługodawcy⁽¹⁾. W niektórych systemach krajowych nierzadko władze finansują usługi, które zostały opracowane i zaproponowane przez samego usługodawcę. Organ krajowy musi jednak zdecydować, czy zatwierdzi propozycję usługodawcy, zanim będzie mógł przyznać rekompensatę. Nie jest istotne, czy niezbędne elementy aktu powierzenia są zawarte bezpośrednio w odnośnej decyzji o przyjęciu propozycji usługodawcy, czy też zawarto odrębny akt prawny, np. umowę z usługodawcą.

3.4 Parametry rekompensaty

54. Parametry służące jako podstawa do obliczenia rekompensaty muszą być określone z wyprzedzeniem w sposób obiektywny i przejrzysty, aby mieć pewność, że nie przyznają one korzyści gospodarczej, która faworyzuje przedsiębiorstwo-beneficjenta względem konkurencyjnych przedsiębiorstw.

55. Konieczność uprzedniego ustalenia parametrów rekompensaty nie oznacza, że rekompensata musi być obliczona na podstawie specjalnego wzoru (np. określona cena za dzień, za posiłek, za pasażera czy za liczbę użytkowników). Istotne jest jedynie, aby od samego początku było jasne, w jaki sposób ma być określana rekompensata.

56. Jeśli organ krajowy postanawia objąć rekompensatą wszystkie pozycje kosztów usługodawcy, od początku musi określić, w jaki sposób koszty te będą ustalane i obliczane. W tym kontekście uwzględniane mogą być tylko koszty bezpośrednio związane ze świadczeniem odnośnej UOIG. Należy odliczyć wszelkie przychody, jakie przedsiębiorstwo uzyskuje ze świadczenia odnośnej UOIG.

57. Jeśli przedsiębiorstwu w ramach rekompensaty oferuje się rozsądny zysk, w akcie powierzenia należy również określić kryteria obliczania tego zysku.

58. Jeśli przewidziano przegląd kwoty rekompensaty w trakcie okresu realizacji powierzonej usługi, w akcie powierzenia należy określić zasady przeglądu i ewentualny wpływ, jaki przegląd ten może mieć na łączną kwotę rekompensaty.

59. Jeśli odnośną UOIG powierzono w wyniku procedury przetargowej, metoda obliczania rekompensaty musi być uwzględniona w informacjach przekazywanych wszystkim przedsiębiorstwom pragnącym uczestniczyć w przetargu.

3.5 Unikanie nadwyżki rekompensaty

60. Zgodnie z trzecim kryterium z orzecznictwa w sprawie Altmark rekompensata nie może być wyższa niż kwota niezbędna do pokrycia wszystkich lub części kosztów poniesionych przy wywiązywaniu się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, z uwzględnieniem uzyskiwanych przy tym wpływów i rozsądnego zysku. W związku z tym wszelkie mechanizmy dotyczące wyboru usługodawcy muszą być opracowane w taki sposób, aby poziom rekompensaty określano na podstawie tych elementów.

61. Rozsądny zysk należy rozumieć jako stopę zwrotu z kapitału⁽²⁾, której zażądałoby typowe przedsiębiorstwo rozważające, czy podjąć się wykonywania danej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym w całym okresie powierzenia, przy uwzględnieniu poziomu ryzyka. Poziom ryzyka zależy od odnośnego sektora, rodzaju usługi i charakterystyki mechanizmu rekompensaty. Stopa ta powinna być w stosownych przypadkach ustalona poprzez odniesienie do stopy zwrotu z kapitału osiąganego przy podobnych rodzajach zamówień publicznych na usługi w warunkach konkurencyjnych (np. zamówień udzielonych w wyniku przetargu). W sektorach, w których nie ma przedsiębiorstw porównywalnych z przedsiębiorstwem, któremu powierzono wykonywanie danej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, można odnieść się do porównywalnych przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium innych umawiających się stron lub, jeśli to konieczne, do przedsiębiorstw z innych sektorów, pod warunkiem że zostanie uwzględniona specyfika poszczególnych sektorów. Określając wysokość rozsądnego zysku, państwa EFTA mogą wprowadzić kryteria motywacyjne, w szczególności w zakresie jakości świadczonych usług i wzrostu wydajności. Wzrost wydajności nie może być osiągnięty kosztem jakości świadczonych usług.

⁽¹⁾ Sprawa T-17/02 *Fred Olsen*, pkt 188.

⁽²⁾ Stopa zwrotu z kapitału oznacza wewnętrzną stopę zwrotu (ang. IRR), jaką osiąga przedsiębiorstwo z zainwestowanego kapitału w całym okresie realizacji projektu, tj. stopę IRR z przepływów pieniężnych w ramach danego zamówienia.

3.6 Wybór usługodawcy

62. Zgodnie z czwartym kryterium z orzecznictwa w sprawie *Altmark* oferowana rekompensata musi być albo wynikiem procedury zamówienia publicznego umożliwiającej wybór oferenta zdolnego świadczyć odnośnie usługi po najniższym koszcie dla danej społeczności, albo wynikiem analizy porównawczej z typowym przedsiębiorstwem, dobrze zarządzanym i odpowiednio zaopatrzonym w niezbędne środki.

3.6.1 Kwota rekompensaty w przypadku powierzenia danej UOIG w wyniku odpowiedniej procedury przetargowej

63. Najprostszym sposobem wypełnienia przez organy publiczne czwartego kryterium określonego w sprawie *Altmark* jest przeprowadzenie otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury udzielenia zamówienia publicznego zgodnej z przepisami dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych⁽¹⁾ i dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi⁽²⁾, jak określono poniżej. Jak wskazano w pkt 5, przeprowadzenie takiej procedury udzielenia zamówienia publicznego jest często obowiązkowym wymogiem obowiązującym na mocy obowiązujących przepisów EOG.

64. Również w przypadkach gdy nie jest to wymagane przepisami prawa, otwarta, przejrzysta i niedyskryminująca procedura udzielenia zamówienia publicznego jest właściwym sposobem na porównanie potencjalnych ofert oraz określenie rekompensaty, tak by wykluczyć istnienie pomocy.

65. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości procedura udzielenia zamówienia publicznego wyklucza istnienie pomocy państwa jedynie w przypadku, gdy umożliwia wybór oferenta mogącego zapewnić świadczenie usługi „po najniższym koszcie dla danej społeczności”.

66. Jeżeli chodzi o cechy procedury przetargowej, procedura otwarta⁽³⁾ zgodna z wymogami przepisów w dziedzinie zamówień publicznych jest oczywiście do przyjęcia, ale także procedura ograniczona⁽⁴⁾ może spełniać czwarte kryterium z orzecznictwa w sprawie *Altmark*, chyba że zainteresowanym podmiotom uniemożliwiono zgłoszenie ofert bez uzasadnionych przyczyn. Z drugiej strony dialog konkurencyjny⁽⁵⁾ czy procedura negocjacyjna z uprzednim ogłoszeniem⁽⁶⁾ przyznają szeroki margines swobody organowi rozstrzygającemu i mogą ograniczać udział zainteresowanych podmiotów. Zatem jedynie w wyjątkowych wypadkach można uznać, że są one wystarczające do spełnienia czwartego kryterium z orzecznictwa w sprawie *Altmark*. Procedura negocjacyjna bez uprzedniego ogłoszenia⁽⁷⁾ nie może zagwarantować, że doprowadzi do wyboru oferenta, który będzie w stanie zapewnić te usługi po najniższym koszcie dla danej społeczności.

67. Jeżeli chodzi o kryteria udzielenia zamówienia, „najniższa cena”⁽⁸⁾ spełnia oczywiście czwarte kryterium z orzecznictwa w sprawie *Altmark*. Także „ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie”⁽⁹⁾ uznaje się za wystarczającą, o ile kryteria udzielenia zamówienia, w tym kryteria środowiskowe⁽¹⁰⁾ lub społeczne, są ściśle związane z przedmiotem świadczonej usługi i umożliwiają wybranie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, która odpowiada wartości rynkowej⁽¹¹⁾. W przypadku gdy takie okoliczności wystąpią, właściwe może być zastosowanie mechanizmu wycofania, aby zminimalizować ryzyko nadwyżki rekompensaty *ex ante*. Organ udzielający zamówienia ma prawo ustalić standardy jakościowe, które muszą spełnić wszystkie podmioty gospodarcze, lub uwzględnić w decyzji o udzieleniu zamówienia aspekty jakościowe związane z poszczególnymi propozycjami.

⁽¹⁾ Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 114, uwzględnionej w pkt 4 załącznika XVI do Porozumienia EOG.

⁽²⁾ Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 1, uwzględnionej w pkt 2 załącznika XVI do Porozumienia EOG.

⁽³⁾ Artykuł 1 ust. 11 lit. a) dyrektywy 2004/18/WE, art. 1 ust. 9 lit. a) dyrektywy 2004/17/WE.

⁽⁴⁾ Artykuł 1 ust. 11 lit. b) dyrektywy 2004/18/WE, art. 1 ust. 9 lit. b) dyrektywy 2004/17/WE.

⁽⁵⁾ Artykuł 29 dyrektywy 2004/18/WE.

⁽⁶⁾ Artykuł 30 dyrektywy 2004/18/WE, art. 1 ust. 9 lit. a) dyrektywy 2004/17/WE.

⁽⁷⁾ Artykuł 31 dyrektywy 2004/18/WE. Zob. także art. 40 ust. 3 dyrektywy 2004/17/WE.

⁽⁸⁾ Artykuł 53 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2004/18/WE, art. 55 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2004/17/WE.

⁽⁹⁾ Artykuł 53 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2004/18/WE, art. 55 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2004/17/WE; sprawa 31/87 *Beentjes* [1988] Rec. 4635 i sprawa C-225/98 *Komisja przeciwko Francji* [2000] Rec. I-7445; sprawa C-19/00 *SIAC Construction* [2001] Rec. I-7725.

⁽¹⁰⁾ Zob. np. nowe wydanie publikacji pt. „Ekologiczne zakupy! Zielone zamówienia publiczne w Europie”, dostępnej w języku angielskim na stronie: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

⁽¹¹⁾ Innymi słowy, kryterium powinno być sformułowane w taki sposób, by umożliwiała skuteczną konkurencję, która minimalizuje korzyść dla zwycięskiego oferenta.

68. Ponadto mogą zaistnieć okoliczności, w których procedura udzielania zamówienia nie umożliwia osiągnięcia efektu w postaci najniższego kosztu dla danej społeczności, ponieważ nie stwarza warunków do odpowiednio otwartej i rzeczywistej konkurencji. Może to wynikać np. ze specyfiki danej usługi, istniejących praw własności intelektualnej czy niezbędnej infrastruktury będącej własnością określonego usługodawcy. Podobnie, w przypadku procedur, w których składana jest tylko jedna oferta, nie można uznać, że przetarg jest wystarczający do zapewnienia efektu w postaci najniższego kosztu dla danej społeczności.

3.6.2 Kwota rekompensaty w przypadku, gdy dana UOIG nie jest powierzona w wyniku procedury przetargowej

69. Jeśli dla danej usługi istnieje ogólnie przyjęte wynagrodzenie rynkowe, stanowi ono najlepszą wartość odniesienia przy ustalaniu rekompensaty w przypadku braku przetargu ⁽¹⁾.

70. Jeśli nie istnieje takie wynagrodzenie rynkowe, kwota rekompensaty musi być ustalona na podstawie analizy kosztów typowego przedsiębiorstwa, dobrze zarządzanego i odpowiednio wyposażonego w środki materialne umożliwiające mu spełnienie niezbędnych wymogów dotyczących odnośnych usług publicznych, które przedsiębiorstwo to poniosłoby przy wywiązywaniu się z tych zobowiązań, z uwzględnieniem uzyskiwanych przy tym wpływów i rozsądnego zysku za wywiązywanie się z tych zobowiązań. Celem jest dopilnowanie, by wysokie koszty nieefektywnego przedsiębiorstwa nie były brane jako wartość odniesienia.

71. Jeśli chodzi o pojęcie „dobrze zarządzanego przedsiębiorstwa”, przy braku innych oficjalnych definicji państwa EFTA powinny stosować obiektywne kryteria, które są uznawane pod względem ekonomicznym za reprezentatywne dla prawidłowego zarządzania. Urząd uważa, że sam fakt przynoszenia zysku nie jest wystarczającym kryterium uznania przedsiębiorstwa za „dobrze zarządzane”. Należy również uwzględnić fakt, że na wyniki finansowe przedsiębiorstwa, w szczególności w sektorach, w których najczęściej występują UOIG, duży wpływ może mieć ich silna pozycja rynkowa lub przepisy sektorowe.

72. Urząd jest zdania, że pojęcie „dobrze zarządzanego przedsiębiorstwa” wiąże się z przestrzeganiem obowiązujących krajowych lub międzynarodowych standardów rachunkowości. Państwa EFTA mogą oprzeć swoją analizę między innymi na wskaźnikach analitycznych typowych dla wydajności (takich jak stosunek obrotów do zaangażowanego kapitału, stosunek kosztów całkowitych do obrotów, obroty przypadające na pracownika, wartość dodana przypadająca na pracownika lub stosunek kosztów personelu do wartości dodanej). Państwa EFTA mogą również zastosować wskaźniki analityczne dotyczące jakości podaży w porównaniu z oczekiwaniami użytkowników. Przedsiębiorstwo, któremu powierzono wykonywanie określonej UOIG, które nie spełnia kryteriów jakościowych określonych przez odnośne państwo EFTA, nie stanowi „dobrze zarządzanego przedsiębiorstwa”, nawet jeśli jego koszty są niskie.

73. Przedsiębiorstwa, u których takie wskaźniki analityczne świadczą o efektywnym zarządzaniu, można uznać za reprezentatywne typowe przedsiębiorstwa. Jednak analiza i porównanie struktur kosztów musi uwzględniać wielkość danego przedsiębiorstwa oraz fakt, że w niektórych sektorach mogą równolegle działać przedsiębiorstwa o bardzo różnych strukturach kosztów.

74. Odniesienie do kosztów „typowego” przedsiębiorstwa w odnośnym sektorze oznacza, że istnieje wystarczająca liczba przedsiębiorstw, których koszty można uwzględnić. Przedsiębiorstwa te mogą być zlokalizowane w tym samym państwie EFTA lub na terytorium innej umawiającej się strony. Urząd jest jednak zdania, że nie można dokonywać odniesienia do kosztów przedsiębiorstwa, które ma pozycję monopolisty lub otrzymuje rekompensatę z tytułu świadczenia usług publicznych przyznaną na warunkach, które nie są zgodne z prawem EOG, ponieważ w obu przypadkach koszty mogą przewyższać koszty normalne. Koszty, które należy uwzględnić, to wszystkie koszty dotyczące danej UOIG, tj. koszty bezpośrednie niezbędne do wykonania UOIG oraz odpowiedni wkład na pokrycie kosztów pośrednich wspólnych dla działalności związanej z UOIG oraz innych rodzajów działalności.

⁽¹⁾ Zob. na przykład decyzja Komisji w sprawie C 49/2006 – Włochy – Pomoc państwa, którą Włochy przyznały na rzecz wynagrodzenia wypłacanego przedsiębiorstwu Poste Italiane z tytułu dystrybucji pocztowych bonów oszczędnościowych, Dz.U. L 189 z 21.7.2009, s. 3.

75. Jeśli państwo EFTA może wykazać, że struktura kosztów przedsiębiorstwa, któremu powierzono wykonywanie danej UOIG, odpowiada przeciętnej strukturze kosztów efektywnych i porównywalnych przedsiębiorstw w odnośnym sektorze, uznaje się, że kwota rekompensaty, która pozwoli przedsiębiorstwu pokryć te koszty, wraz z rozsądnym zyskiem, spełnia czwarte kryterium z orzecznictwa w sprawie *Altmark*.
76. Określenie „przedsiębiorstwo odpowiednio wyposażone w środki materialne” należy rozumieć jako oznaczające przedsiębiorstwo posiadające niezbędne zasoby umożliwiające mu bezzwłoczne wywiązywanie się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych spoczywających na przedsiębiorstwie, któremu powierzone zostanie wykonanie danej UOIG.
77. „Rozsądny zysk” należy rozumieć jako stopę zwrotu z kapitału ⁽¹⁾, której zażądałoby typowe przedsiębiorstwo rozważające, czy podjąć się wykonywania danej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym w całym okresie powierzenia, przy uwzględnieniu poziomu ryzyka zgodnie z sekcją 3.5.

⁽¹⁾ Stopa zwrotu z kapitału oznacza wewnętrzną stopę zwrotu (ang. IRR), jaką osiąga przedsiębiorstwo z zainwestowanego kapitału w całym okresie realizacji projektu, tj. stopę IRR z przepływów pieniężnych w ramach danego zamówienia.

ZAŁĄCZNIK II

CZĘŚĆ VI: ZASADY DOTYCZĄCE REKOMPENSATY Z TYTUŁU ŚWIADCZENIA USŁUG PUBLICZNYCH, PAŃSTWOWEJ WŁASNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ POMOCY DLA PRZEDSIĘBIORSTW PUBLICZNYCH**Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych ⁽¹⁾****1. Cel i zakres**

1. W przypadku niektórych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG), wykonywanie ich na zasadach i warunkach umożliwiających wypełnienie związanych z nimi zadań może wymagać wsparcia finansowego ze strony organów publicznych, o ile przychody z tytułu świadczenia tych usług nie pozwalają na pokrycie kosztów związanych z wywiązywaniem się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych.
2. Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ⁽²⁾ wynika, że rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, jeśli spełnia określone warunki ⁽³⁾. W przypadkach gdy warunki te są spełnione, nie ma zastosowania część I art. 1 protokołu 3 do Porozumienia w sprawie utworzenia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości („porozumienia o nadzorze i Trybunale”).
3. Jeśli rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie spełnia tych warunków, oraz w zależności od tego, w jakim stopniu spełnione są ogólne kryteria zastosowania art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, taka rekompensata stanowi pomoc państwa i podlega postanowieniom art. 59 i 61 Porozumienia EOG oraz części I art. 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale.
4. W rozdziale w sprawie stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽⁴⁾ Urząd Nadzoru EFTA („Urząd”) wyjaśnił warunki, zgodnie z którymi rekompensatę z tytułu świadczenia usług publicznych uznaje się za pomoc państwa. Ponadto rozporządzenie Komisji w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym ⁽⁵⁾, które zostanie uwzględnione w Porozumieniu EOG, określi warunki, które muszą być spełnione, aby można było uznać, że niewielkie kwoty rekompensaty z tytułu wykonywania usług publicznych nie wywierają wpływu na wymianę handlową między państwami EOG lub nie zakłócają ani nie grożą zakłóceniem konkurencji. W tych okolicznościach rekompensata nie wchodzi w zakres art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, a w rezultacie nie podlega procedurze zgłoszenia określonej w art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale.
5. Artykuł 59 ust. 2 Porozumienia EOG stanowi podstawę prawną do oceny zgodności pomocy państwa przeznaczonej na UOIG. Artykuł ten stanowi, że przedsiębiorstwa zobowiązane do wykonywania UOIG lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają postanowieniom Porozumienia EOG, zwłaszcza regułom konkurencji. Artykuł 59 ust. 2 Porozumienia EOG przewiduje jednak wyjątek od zasad zawartych w Porozumieniu EOG, o ile zastosowanie zasad konkurencji utrudniałoby w sensie prawnym lub faktycznym wykonywanie powierzonych zadań. Wyjątek ten ma zastosowanie jedynie wtedy, gdy rozwój wymiany handlowej nie jest zakłócony w stopniu sprzecznym z interesem umawiających się stron.

⁽¹⁾ Niniejszy rozdział odpowiada Zasadom ramowym Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 15).

⁽²⁾ Wyrok w sprawie C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH („Altmark”)*, [2003] Rec. I-7747 oraz sprawy połączone od C-34/01 do C-38/01 *Enirisorse SpA przeciwko Ministerstwo Finansów*, [2003] Rec. I-14243.

⁽³⁾ W swoim wyroku w sprawie *Altmark* Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa, jeśli spełnione są równocześnie cztery warunki. Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem musi wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, a zobowiązania te muszą być jasno zdefiniowane. Po drugie, wyznaczniki, na podstawie których obliczana jest wysokość rekompensaty, muszą zostać określone wcześniej w obiektywny i przejrzysty sposób. Po trzecie, rekompensata nie może przekroczyć kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych podczas wypełniania obowiązku świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i rozsądnego zysku. Wreszcie, w przypadku gdy wyboru przedsiębiorstwa mającego wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych nie dokonuje się zgodnie z procedurą udzielania zamówień publicznych, która pozwoliłaby na wybór oferenta świadczącego te usługi za cenę najkorzystniejszą dla danej społeczności, poziom rekompensaty należy określić na podstawie analizy kosztów, jakie poniosłoby typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo dysponujące odpowiednimi środkami.

⁽⁴⁾ Przyjęte równoległe z niniejszymi zasadami ramowymi.

⁽⁵⁾ Projekt rozporządzenia opublikowano w Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 23.

6. Po uwzględnieniu w Porozumienia EOG decyzja Komisji 2012/21/UE w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (decyzja 2012/21/UE)⁽¹⁾, określi warunki, na jakich określone rodzaje rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych mają być uznawane za zgodne z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG oraz zwolnione z obowiązku uprzedniego zgłoszenia na podstawie art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale⁽²⁾.
7. Niniejsze zasady ramowe mają zastosowanie do rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, wyłącznie o ile stanowi ona pomoc państwa nieobjętą decyzją 2012/21/UE. Rekompensata taka podlega obowiązkowi uprzedniego zgłoszenia na podstawie części I art. 1 ust. 3 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale. Niniejsze zasady ramowe określają warunki, zgodnie z którymi taką pomoc państwa można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG. Zastępują one rozdział w wytycznych Urzędu poświęcony pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu usług publicznych⁽³⁾.
8. Niniejsze zasady ramowe mają zastosowanie do rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych w dziedzinie transportu lotniczego i morskiego, bez uszczerbku dla bardziej rygorystycznych przepisów szczególnych zawartych w sektorowych przepisach EOG. Nie mają one zastosowania do sektora transportu lądowego ani do sektora radiofonii i telewizji publicznej, który jest objęty rozdziałem wytycznych Urzędu dotyczącym stosowania zasad pomocy państwa wobec radiofonii i telewizji publicznej⁽⁴⁾.
9. Pomoc dla usługodawców świadczących UOIG znajdujących się w trudnej sytuacji będzie oceniana na podstawie rozdziału wytycznych Urzędu w sprawie pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽⁵⁾.
10. Niniejsze zasady ramowe mają zastosowanie bez uszczerbku dla:
 - a) wymogów nałożonych prawem EOG w dziedzinie konkurencji (w szczególności art. 53 i 54 Porozumienia EOG);
 - b) wymogów nałożonych prawem EOG w dziedzinie zamówień publicznych;
 - c) przepisów dyrektywy Komisji 2006/111/WE z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw⁽⁶⁾;
 - d) dodatkowych wymogów wynikających z Porozumienia EOG lub sektorowych przepisów EOG.
2. **Warunki dotyczące zgodności rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, stanowiącej pomoc państwa**
 - 2.1. *Przepisy ogólne*
 11. Na obecnym etapie rozwoju rynku wewnętrznego pomoc państwa wykraczającą poza zakres decyzji 2012/21/UE można uznać za zgodną z art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG, jeśli jest ona niezbędna do wykonywania danej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym i nie wpływa na rozwój wymiany handlowej w stopniu sprzecznym z interesem EOG. W celu osiągnięcia tej równowagi muszą zostać spełnione warunki określone w sekcjach 2.2 do 2.10.

⁽¹⁾ Dz.U. L 7 z 11.1.2012, s. 3.

⁽²⁾ Do czasu uwzględnienia decyzji 2012/21/UE w Porozumieniu EOG, pomoc taka będzie podlegała ogólnym wymogom dotyczącym zgłoszenia określonym w części I art. 1 ust. 3 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale, chyba że będzie zwolniona z obowiązku zgłoszenia na podstawie decyzji Komisji 2005/842/WE z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie stosowania art. 86 ust. 2 Traktatu WE do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym uwzględnionej w pkt 1h załącznika XV do Porozumienia EOG.

⁽³⁾ Dz.U. L 109 z 26.4.2007, s. 44 i Suplement EOG nr 20 z 26.4.2007, s. 1.

⁽⁴⁾ Dotychczas nieopublikowane w Dz.U. ani w Suplemencie EOG.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 97 z 15.4.2005, s. 41 i Suplement EOG nr 18 z 15.4.2005, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 318 z 17.11.2006, s. 17. Uwzględnionej w pkt 1a załącznika XV do Porozumienia EOG.

- 2.2. *Usługa faktycznie świadczona w ogólnym interesie gospodarczym, o której mowa w art. 59 Porozumienia EOG*
12. Pomoc musi być przyznana na faktyczną i prawidłowo zdefiniowaną usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym, o której mowa w art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG.
 13. W rozdziale w sprawie stosowania zasad pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym Urząd przedstawił wytyczne wyjaśniające wymogi dotyczące definicji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. W szczególności państwa EFTA nie mogą zobowiązań do świadczenia określonych usług publicznych wiązać z usługami, które są już świadczone lub mogą być skutecznie świadczone na warunkach takich jak cena, obiektywne cechy jakościowe, ciągłość i dostęp do danej usługi, zgodnych z interesem publicznym określonym przez państwo, przez przedsiębiorstwa działające na zwykłych warunkach rynkowych. Jeżeli chodzi o kwestię tego, czy jakaś usługa może być zapewniona w ramach rynku, ocena Urzędu ogranicza się do sprawdzenia, czy definicja przyjęta przez państwo EFTA nie jest obciążona oczywistym błędem, chyba że w przepisach prawa EOG przewidziano surowszą normę.
 14. Jeśli chodzi o zakres stosowania niniejszych zasad ramowych, państwa EFTA powinny wykazać, że należycie rozważyły potrzeby w zakresie usług publicznych, przeprowadzając konsultacje społeczne lub wykorzystując inne stosowne instrumenty pozwalające uwzględnić interesy użytkowników i usługodawców. Nie ma to zastosowania, gdy jest oczywiste, że nowe konsultacje nie wniosą istotnej wartości dodanej do ostatnio przeprowadzonych konsultacji.
- 2.3. *Potrzeba istnienia aktu powierzenia określającego zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych oraz metody obliczania rekompensaty*
15. Odpowiedzialność za wykonywanie UOIG musi być powierzona odnośnemu przedsiębiorstwu na mocy jednego lub większej liczby aktów, których formę mogą określić poszczególne państwa EFTA. Pojęcie „państwo EFTA” obejmuje władze centralne, regionalne i lokalne.
 16. Akt lub akty musi (-szą) określać w szczególności:
 - a) treść i czas trwania zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych;
 - b) przedsiębiorstwo i w stosownych przypadkach odnośne terytorium;
 - c) rodzaj wszystkich wyłącznych lub specjalnych praw przyznanych przedsiębiorstwu przez organ powierzający świadczenie usługi;
 - d) opis mechanizmu rekompensaty oraz parametrów służących do obliczania, monitorowania i przeglądu kwot rekompensaty, oraz
 - e) ustalenia dotyczące unikania nadwyżki rekompensaty i jej zwrotu.
- 2.4. *Czas trwania okresu powierzenia*
17. Czas trwania okresu powierzenia powinien być uzasadniony obiektywnymi kryteriami, np. potrzebą zamortyzowania niepodlegających przekazaniu środków trwałych. Zasadniczo okres powierzenia nie powinien przekraczać okresu koniecznego do amortyzacji najbardziej istotnych aktywów niezbędnych do oferowania danej UOIG.

2.5. *Zgodność z dyrektywą 2006/111/WE*

18. Pomoc zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG, jedynie jeśli przedsiębiorstwo przestrzega, w stosownych przypadkach, przepisów dyrektywy Komisji 2006/111/WE⁽¹⁾. Pomoc niezgodna z tą dyrektywą jest uznawana za wywierającą wpływ na rozwój wymiany handlowej w stopniu sprzecznym z interesem EOG w rozumieniu art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG.

2.6. *Zgodność z przepisami EOG dotyczącymi zamówień publicznych*

19. Pomoc zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG, jedynie jeśli właściwy organ przy powierzaniu świadczenia usługi odnośnemu przedsiębiorstwu przestrzegał lub zobowiązał się przestrzegać odpowiednich przepisów EOG w dziedzinie zamówień publicznych. Dotyczy to wymogów przejrzystości, równego traktowania i niedyskryminacji, wynikających bezpośrednio z Porozumienia EOG oraz – w stosownych przypadkach – z prawa wtórnego EOG. Pomoc niezgodna z tymi przepisami i wymogami jest uznawana za wywierającą wpływ na rozwój wymiany handlowej w stopniu sprzecznym z interesem EOG w rozumieniu art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG.

2.7. *Brak dyskryminacji*

20. W przypadku gdy organ powierza wykonywanie takiej samej UOIG kilku przedsiębiorstwom, rekompensatę należy obliczać przy użyciu tej samej metody w stosunku do każdego przedsiębiorstwa.

2.8. *Kwota rekompensaty*

21. Kwota rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia kosztów netto⁽²⁾ wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych wraz rozsądnym zyskiem.

22. Kwotę rekompensaty można ustalić na podstawie oczekiwanych kosztów i przychodów, na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów i przychodów lub na podstawie kombinacji obu powyższych metod, w zależności od tego, jakie bodźce motywacyjne w zakresie wydajności dane państwo EFTA chce zapewnić od samego początku, zgodnie z pkt 40 i 41.

23. Jeśli rekompensata jest oparta w całości lub w części na oczekiwanych kosztach i przychodach, muszą one być określone akcie powierzenia. Muszą one opierać się na realistycznych i możliwych do zaobserwowania parametrach dotyczących otoczenia gospodarczego, w którym dostarczana jest odnośna UOIG. Muszą one w stosownych przypadkach opierać się na wiedzy fachowej sektorowych organów regulacyjnych lub innych podmiotów niezależnych od przedsiębiorstwa. Państwa EFTA mają obowiązek wskazać źródła, na których oparte są te oczekiwania⁽³⁾. Prognoza kosztów musi odzwierciedlać oczekiwania dotyczące wzrostu wydajności osiąganego przez usługodawcę oferującego daną UOIG w okresie powierzenia.

Koszt netto niezbędny do wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych

24. Koszt netto niezbędny lub oczekiwany jako niezbędny do wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych należy obliczać z zastosowaniem metody nieponiesionych kosztów netto, gdy jest to wymagane przepisami EOG lub przepisami krajowymi oraz w miarę możliwości w innych przypadkach.

⁽¹⁾ Dyrektywa Komisji 2006/111/WE w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw. Włączonej w pkt 1a załącznika XV do Porozumienia EOG.

⁽²⁾ W tym kontekście koszty netto oznaczają koszty netto określone w pkt 25 lub koszty pomniejszone o dochody, jeśli nie można zastosować metody nieponiesionych kosztów netto.

⁽³⁾ Publiczne źródła informacji, wysokość kosztów poniesionych przez podmiot wykonujący daną UOIG w przeszłości, wysokość kosztów konkurentów, biznes plany, sprawozdania branżowe itp.

Metoda nieponiesionych kosztów netto

25. Zgodnie z metodą nieponiesionych kosztów netto koszty netto niezbędne lub oczekiwane jako niezbędne do wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych są obliczane jako różnica między kosztami netto usługodawcy działającego w ramach zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych a kosztami netto lub zyskiem tego samego usługodawcy działającego bez tych zobowiązań. Należy zwrócić należytą uwagę na prawidłowe oszacowanie kosztów, których zgodnie z oczekiwaniami usługodawca uniknąłby, i przychodów, których zgodnie z oczekiwaniami usługodawca nie otrzymałby w przypadku braku zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych. Obliczenie kosztów netto powinno obejmować ocenę korzyści czerpanych przez podmiot wykonujący daną UOIG, w tym, na ile to możliwe, korzyści niematerialnych.
26. Załącznik IV do dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników⁽¹⁾ oraz załącznik 1 do dyrektywy 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług⁽²⁾ zawierają bardziej szczegółowe wytyczne na temat stosowania metody nieponiesionych kosztów netto.
27. Urząd uznaje metodę nieponiesionych kosztów netto za najdokładniejszą metodę ustalania kosztów wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, jednak mogą występować przypadki, kiedy zastosowanie tej metody nie jest wykonalne lub stosowne. W takich należycie uzasadnionych przypadkach Urząd może zaakceptować alternatywne metody obliczania kosztu netto wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu usług publicznych, takie jak metoda oparta na podziale kosztów.

Metoda oparta na podziale kosztów

28. Zgodnie z metodą podziału kosztów koszty netto niezbędne do wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych można obliczyć jako różnicę między kosztami i przychodami dla wyznaczonego usługodawcy wywiązującego się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, wymienionymi i oszacowanymi w akcie powierzenia.
29. Koszty, które należy uwzględnić, obejmują całość kosztów niezbędnych w celu wykonywania UOIG.
30. Jeśli działalność odnośnego przedsiębiorstwa ogranicza się do świadczenia UOIG, można uwzględnić wszystkie jego koszty.
31. Jeśli przedsiębiorstwo prowadzi również działalność wykraczającą poza zakres UOIG, uwzględniane koszty mogą obejmować wszystkie koszty bezpośrednie niezbędne do wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych oraz stosowny wkład na pokrycie kosztów pośrednich wspólnych dla UOIG i dla pozostałej działalności. Koszty związane z wszelką działalnością wykraczającą poza zakres UOIG muszą obejmować wszystkie koszty bezpośrednie oraz stosowny wkład na pokrycie kosztów wspólnych. Przy określaniu stosownego wkładu na pokrycie kosztów wspólnych za punkt odniesienia można przyjąć ceny rynkowe za korzystanie z zasobów, o ile takie informacje są dostępne⁽³⁾. W przypadku braku informacji o takich cenach rynkowych stosowny wkład na pokrycie kosztów wspólnych można określić poprzez odniesienie do poziomu rozsądnego zysku⁽⁴⁾, jakiego można się spodziewać od przedsiębiorstwa z działalności wykraczającej poza zakres UOIG, lub też innymi metodami gdy okażą się bardziej odpowiednie.

Przychody

32. Uwzględniane przychody muszą obejmować co najmniej wszystkie przychody osiągnięte z danej UOIG, wymienione w akcie powierzenia, a także nadmierne zyski wygenerowane z praw specjalnych lub wyłącznych, nawet jeśli są one powiązane z innymi rodzajami działalności, o których mowa w pkt 45, niezależnie od tego, czy te nadmierne zyski uznaje się za pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

⁽¹⁾ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 51. Uwzględnionej w pkt 5cm załącznika XI do Porozumienia EOG.

⁽²⁾ Dz.U. L 15 z 21.1.1998, s. 14. Uwzględnionej w pkt 5d załącznika XI do Porozumienia EOG.

⁽³⁾ W sprawach dotyczących Chronopost (sprawy połączone C-83/01 P, C-93/01 P i C-94/01 P Chronopost SA [2003] Rec. I-06993), Trybunał Sprawiedliwości odniósł się do „normalnych warunków rynkowych”: „W tych okolicznościach, w braku jakiegokolwiek możliwości porównania sytuacji La Poste z sytuacją prywatnej grupy przedsiębiorstw, które nie wykonują działalności w zmonopolizowanym sektorze, »normalne warunki rynkowe«, z konieczności hipotetyczne, należy oceniać w odniesieniu do dostępnych obiektów i możliwych do sprawdzenia elementów”.

⁽⁴⁾ Rozsądny zysk będzie szacowany z wyprzedzeniem (*ex ante*, na podstawie spodziewanych, a nie osiągniętych zysków), aby nie eliminować bodźców motywujących przedsiębiorstwo do poprawy wydajności przy prowadzeniu działalności wykraczającej poza zakres UOIG.

Rozsądny zysk

33. Rozsądny zysk należy rozumieć jako stopę zwrotu z kapitału ⁽¹⁾, której zażądałoby typowe przedsiębiorstwo rozważające, czy podjąć się wykonywania danej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym w całym okresie obowiązywania aktu powierzenia, przy uwzględnieniu poziomu ryzyka. Poziom ryzyka zależy od odnośnego sektora, rodzaju usługi i charakterystyki mechanizmu rekompensaty.
34. W uzasadnionych przypadkach można zastosować inne wskaźniki wysokości zysku niż wskaźnik zwrotu z kapitału ⁽²⁾, aby ustalić, jaki powinien być rozsądny zysk, takie jak średnia stopa zwrotu z kapitału własnego w okresie powierzenia, stopa zwrotu z zaangażowanego kapitału, stopa zwrotu z aktywów lub stopa zwrotu ze sprzedaży).
35. Niezależnie od wybranego wskaźnika, państwo EFTA ma obowiązek przedstawić Urzędowi dowody potwierdzające, że prognozowany zysk nie przekracza zysku, którego zażądałoby typowe przedsiębiorstwo rozważające, czy podjąć się wykonywania danej usługi, na przykład poprzez odniesienie do zysków osiągniętych w przypadku podobnych rodzajów zamówień przyznanych w warunkach konkurencyjnych.
36. Stopa zwrotu z kapitału, która nie przekracza odnośnej stopy swap ⁽³⁾ powiększonej o premię równą 100 punktów bazowych ⁽⁴⁾, jest uważana za rozsądną w każdym przypadku. Odnośna stopa swap jest stopą swap, której wymagalność i waluta odpowiadają okresowi powierzenia i walucie aktu powierzenia.
37. Jeśli wykonywanie danej UOIG jest związane z istotnym ryzykiem handlowym lub umownym, na przykład z powodu rekompensaty w formie stałej płatności ryczałtowej pokrywającej oczekiwane koszty netto i rozsądny zysk, a przedsiębiorstwo działa w otoczeniu konkurencyjnym, rozsądny zysk nie może przekraczać wysokości odpowiadającej stopie zwrotu z kapitału właściwej dla tego poziomu ryzyka. Stopa ta powinna być w stosownych przypadkach ustalona poprzez odniesienie do stopy zwrotu z kapitału osiągniętej przy podobnych rodzajach zamówień na usługi publiczne udzielonych w warunkach konkurencyjnych (np. zamówień przyznanych w wyniku przetargu). Jeśli zastosowanie takiej metody nie jest możliwe, można również zastosować inne metody ustalania stopy zwrotu z kapitału, przedstawiając odpowiednie uzasadnienie ⁽⁵⁾.
38. Jeśli świadczenie UOIG nie jest związane z istotnym ryzykiem handlowym lub umownym, na przykład dlatego, że koszty netto poniesione przy okazji dostarczania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym zasadniczo rekompensuje się *ex post* w pełnej wysokości, rozsądny zysk nie może przekraczać wysokości odpowiadającej poziomowi określonemu w pkt 36. Taki mechanizm rekompensaty nie zapewnia podmiotowi świadczącemu usługę publiczną bodźców motywacyjnych w zakresie wydajności. Stąd jego zastosowanie jest ściśle ograniczone do przypadków, gdy państwa EFTA są w stanie uzasadnić, że nie jest wykonalne lub stosowne uwzględnienie wydajności produkcji i zaprojektowanie zamówienia w sposób stwarzający bodźce do wzrostu wydajności.

Bodźce motywacyjne w zakresie wydajności

39. Przy opracowywaniu metody obliczania rekompensaty państwa EFTA muszą wprowadzić bodźce motywujące do wydajnego świadczenia wysokiej jakości UOIG, o ile nie są w stanie należycie uzasadnić, że nie jest to wykonalne lub stosowne.
40. Bodźce motywacyjne w zakresie wydajności mogą mieć różną formę, tak aby były najlepiej dopasowane do specyfiki danego przypadku lub sektora. Na przykład państwa EFTA mogą z góry zdefiniować stały poziom rekompensaty przewidującej i uwzględniającej wzrost wydajności, który zgodnie z oczekiwaniami przedsiębiorstwo powinno osiągnąć w okresie powierzenia.

⁽¹⁾ Stopę zwrotu z kapitału definiuje się w tym przypadku jako wewnętrzną stopę zwrotu (ang. IRR) osiąganą przez przedsiębiorstwo z zainwestowanego kapitału w całym okresie realizacji projektu, tj. stopę IRR z przepływów pieniężnych w ramach danego zamówienia.

⁽²⁾ W każdym roku wskaźnik księgowy, jakim jest stopa zwrotu z kapitału własnego, definiuje się jako stosunek zysku przed spłatą odsetek i opodatkowaniem (EBIT) do kapitału własnego w tymże roku. Średnią roczną stopę zwrotu należy obliczyć dla okresu powierzenia, stosując, jako czynnik dyskontujący, koszt kapitału przedsiębiorstwa lub stopę określoną przez Urząd zgodnie z rozdziałem wytycznych Urzędu w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. L 105 z 21.4.2011, s. 32 oraz Suplement EOG nr 23 z 21.4.2011, s. 1) opublikowanych na stronie internetowej Urzędu pod następującym adresem url: <http://www.eftasurv.int/state-aid/rates/>, w zależności od tego, który z tych wskaźników jest bardziej odpowiedni.

⁽³⁾ Stopa swap jest stopą dla instrumentów o dłuższym terminie wymagalności odpowiadającą międzybankowej oferowanej stopie referencyjnej (stopie IBOR). Jest ona wykorzystywana na rynkach finansowych jako stopa odniesienia przy ustalaniu stopy finansowania.

⁽⁴⁾ Premia równa 100 punktów bazowych służy między innymi do zrekompensowania ryzyka utraty płynności związanego z faktem, że podmiot wykonujący określoną UOIG, który inwestuje kapitał w zamówienie dotyczące określonej UOIG, angażuje ten kapitał na okres powierzenia i nie będzie w stanie odsprzedać swojego udziału tak szybko i po tak niskim koszcie, jak w przypadku powszechnych i płynnych aktywów pozbawionych ryzyka.

⁽⁵⁾ Na przykład poprzez porównanie zwrotu ze średnim ważonym kosztem kapitału (WACC) przedsiębiorstwa w odniesieniu do danej działalności lub ze średnią stopą zwrotu z kapitału w danym sektorze w ostatnich latach, uwzględniając fakt, czy dane historyczne można wykorzystać do celów prognozowania.

41. Alternatywnie państwa EFTA mogą zdefiniować w akcie powierzenia wartości docelowe wzrostu wydajności, tak aby poziom rekompensaty był uzależniony od tego, w jakim stopniu osiągnięto te wartości docelowe. Jeśli przedsiębiorstwo nie osiąga tych celów, rekompensata powinna zostać zmniejszona zgodnie z metodami obliczeń określonymi w akcie powierzenia. W odwrotnym przypadku, tzn. gdy przedsiębiorstwo przekracza cele, rekompensata powinna zostać zwiększona zgodnie z metodą określoną w akcie powierzenia. Wynagrodzenie za wzrost wydajności należy określić na poziomie umożliwiającym zrównoważony podział korzyści ze wzrostu wydajności między przedsiębiorstwem a państwem EFTA lub użytkownikami.
42. Wszelkie tego rodzaju mechanizmy stwarzające bodźce do wzrostu wydajności muszą być oparte na obiektywnych i wymiernych kryteriach określonych w akcie powierzenia i podlegających przejrzystej ocenie *ex post* przeprowadzanej przez podmiot niezależny od podmiotu wykonującego daną UOIG.
43. Wzrost wydajności powinien zostać osiągnięty bez uszczerbku dla jakości świadczonej usługi i powinien spełniać standardy określone w przepisach EOG.

Przepisy dotyczące przedsiębiorstw prowadzących również działalność wykraczającą poza zakres UOIG lub wykonujące kilka UOIG

44. W przypadku gdy przedsiębiorstwo prowadzi zarówno działalność wchodzącą w zakres UOIG, jak i działalność wykraczającą poza ten zakres, w wewnętrznych księgach rachunkowych przedsiębiorstwa należy wykazać osobno koszty i przychody związane z UOIG oraz koszty i przychody związane z innymi usługami zgodnie z zasadami określonymi w pkt 31. Jeżeli jednemu przedsiębiorstwu powierzono wykonywanie kilku UOIG, ponieważ różne są organy powierzające wykonywanie danej UOIG lub różny jest charakter poszczególnych UOIG, wewnętrzne księgi rachunkowe przedsiębiorstwa muszą umożliwić sprawdzenie, czy nie wystąpiła nadwyżka rekompensaty na poziomie poszczególnych usług.
45. Jeśli dane przedsiębiorstwo posiada specjalne lub wyłączne prawa związane z inną działalnością niż UOIG, na którą przyznano pomoc, która to działalność przynosi zyski wyższe niż rozsądny zysk, lub jeśli państwo przyznało mu inne korzyści, należy to uwzględnić – niezależnie od klasyfikacji tych korzyści do celów art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG – i doliczyć do przychodów przedsiębiorstwa. Rozsądny zysk z działalności, do której wykonywania przedsiębiorstwo posiada specjalne lub wyłączne prawa, należy szacować z wyprzedzeniem (*ex ante*) w świetle ryzyka ponoszonego przez dane przedsiębiorstwo lub braku takiego ryzyka. Szacunek ten musi uwzględniać bodźce motywujące do poprawy wydajności wprowadzone przez państwo EFTA w odniesieniu do świadczenia danych usług.
46. Państwo EFTA może postanowić, że zyski pochodzące z innych rodzajów działalności wykraczających poza zakres danej UOIG, w szczególności tych rodzajów działalności, które uzależnione są od infrastruktury niezbędnej do oferowania danej UOIG, muszą być przypisane w całości lub w części do finansowania danej UOIG.

Nadwyżka rekompensaty

47. Nadwyżkę rekompensaty należy rozumieć jako rekompensatę otrzymywaną przez odnośne przedsiębiorstwo podczas całego okresu obowiązywania umowy, przekraczającą kwotę pomocy zdefiniowaną w pkt 21. Jak określono w pkt 39–42, nadwyżka wynikająca z wyższego niż oczekiwano wzrostu wydajności może zostać zatrzymana przez przedsiębiorstwo jako dodatkowy rozsądny zysk, jak określono w akcie powierzenia⁽¹⁾.
48. Ponieważ nadwyżka rekompensaty nie jest niezbędna do wykonywania UOIG, stanowi ona pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym.
49. Państwa EFTA mają obowiązek dopilnować, by rekompensata przyznana na wykonywanie UOIG była zgodna z wymogami określonymi w niniejszych zasadach ramowych, a szczególnie by przedsiębiorstwa nie otrzymywały rekompensaty przekraczającej kwotę określoną zgodnie z wymogami w niniejszej sekcji. Na żądanie Urzędu państwa EFTA przekazują stosowne dokumenty. Są one zobowiązane przeprowadzać regularne kontrole lub zadbać o przeprowadzanie takich kontroli pod koniec okresu powierzenia, a w każdym razie co najmniej co trzy lata. W przypadku pomocy przyznanej w inny sposób niż w drodze procedury udzielania zamówień publicznych z ogłoszeniem⁽²⁾, kontrole powinno się zasadniczo przeprowadzać co najmniej co dwa lata.

⁽¹⁾ Podobnie deficyt wynikający ze wzrostu wydajności niższego niż przewidywano powinien częściowo obciążać przedsiębiorstwo, jeśli postanowienie takie zawarto w akcie powierzenia.

⁽²⁾ Takiej jak pomocy przyznana w odniesieniu do zamówień wykonywanych wewnętrznie, koncesji udzielanych nie na zasadzie konkurencyjnej, procedur udzielania zamówień publicznych bez uprzedniego ogłoszenia.

50. Jeśli państwo EFTA z góry określiło stały poziom rekompensaty, który w wystarczającym stopniu przewiduje i uwzględni wzrost wydajności, jakiego — na podstawie prawidłowej alokacji kosztów i przychodów oraz uzasadnionych oczekiwań opisanych w niniejszej sekcji — można oczekiwać od podmiotu świadczącego usługi publiczne w okresie powierzenia, kontrolę pod kątem nadwyżki rekompensaty ogranicza się zasadniczo do sprawdzenia, czy poziom zysku, do którego usługodawca jest uprawniony zgodnie z aktem powierzenia, jest rzeczywiście rozsądny z perspektywy *ex ante*.

2.9. *Dodatkowe wymogi, które mogą być niezbędne, aby nie nastąpił wpływ na rozwój wymiany handlowej w stopniu sprzecznym z interesem EOG*

51. Wymogi określone w sekcjach od 2.1 do 2.8 są zasadniczo wystarczające do zagwarantowania, by pomoc nie zakłócała konkurencji w sposób niezgodny z interesem EOG.

52. Można sobie jednak wyobrazić, że w pewnych wyjątkowych okolicznościach poważniejsze zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym mogą pozostać kwestią nierozwiązaną, a pomoc mogłaby wywierać wpływ na wymianę handlową w stopniu sprzecznym z interesem EOG.

53. W takim przypadku Urząd zbada, czy zakłócenia te można złagodzić poprzez ustanowienie warunków lub zażądanie przyjęcia zobowiązań przez państwa EFTA.

54. Przewiduje się, że poważniejsze zakłócenia konkurencji, które są sprzeczne z interesem Porozumienia EOG, wystąpią jedynie w wyjątkowych okolicznościach. Urząd ograniczy swoją uwagę do tych zakłóceń, gdy pomoc będzie wywierać znaczący niekorzystny wpływ na inne państwa EOG i funkcjonowanie EOG, ponieważ np. będą pozbawiać przedsiębiorstwa w sektorach gospodarki o istotnym znaczeniu możliwości osiągnięcia skali działalności niezbędnej do uzyskania wydajności w prowadzonej działalności.

55. Takie zakłócenia mogą wystąpić na przykład wówczas, gdy okresu powierzenia nie można uzasadnić obiektywnymi kryteriami (takimi jak np. konieczność amortyzacji aktywów trwałych niepodlegających przeniesieniu) lub gdy w akcie powierzenia łączy się grupę zadań (zazwyczaj ujętych w odrębnych aktach powierzenia bez żadnej utraty korzyści społecznych i żadnych dodatkowych kosztów pod względem wydajności i efektywności świadczenia usług). W takim przypadku Urząd zbadałby, czy taką samą usługę publiczną można świadczyć w sposób, który powoduje mniejsze zakłócenia, np. na podstawie aktu powierzenia o bardziej ograniczonym okresie obowiązywania lub zakresie lub odrębnych aktów powierzenia.

56. Inna sytuacja, w której konieczna może być bardziej szczegółowa ocena, występuje wówczas, gdy państwo EFTA powierza podmiotowi świadczącemu usługę publiczną, bez zastosowania konkurencyjnej procedury wyboru, zadanie świadczenia UOIG na rynku, na którym nie obowiązują zastrzeżenia, w przypadku gdy bardzo podobne usługi są już świadczone lub gdy można się spodziewać, że będą one świadczone w niedalekiej przyszłości w razie braku UOIG. Te niekorzystne skutki dla rozwoju wymiany handlowej mogą przybrać większe rozmiary, gdy UOIG ma być oferowana po stawce poniżej kosztów jakiegokolwiek faktycznego lub potencjalnego usługodawcy, tak że powoduje zamknięcie dostępu do rynku. Urząd, przy pełnym poszanowaniu szerokiego marginesu swobody, jaka przysługuje państwom EFTA przy definiowaniu UOIG, może w związku z tym zażądać zmian, np. w przydziale pomocy, jeżeli będzie mógł w sposób wiarygodny wykazać, że ta sama UOIG mogłaby być świadczona na równoważnych warunkach dla użytkowników, w sposób, który wywołałby mniejsze zakłócenia, i przy niższym koszcie dla państwa.

57. Bardziej szczegółowa ocena jest także uzasadniona w przypadku, gdy powierzenie obowiązku świadczenia usługi wiąże się z przyznaniem specjalnych lub wyłącznych praw, które poważnie ograniczają konkurencję na rynku wewnętrznym w zakresie sprzecznym z interesem Porozumienia EOG. Wprowadzie podstawowym narzędziem do przeanalizowania takiego przypadku pozostaje art. 59 ust. 1 Porozumienia EOG, ale pomocy państwa nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wyłączne prawo przewiduje korzyści, których nie można prawidłowo ocenić, określić ilościowo lub przeanalizować zgodnie z metodami obliczania kosztów netto UOIG opisanymi w sekcji 2.8.

58. Urząd będzie także zwracać uwagę na sytuacje, w których pomoc umożliwia przedsiębiorstwu sfinansowanie utworzenia lub wykorzystania infrastruktury, która nie jest możliwa do powielenia i umożliwia mu zamknięcie dostępu do rynku, na którym świadczona jest UOIG, lub na powiązanych rynkach właściwych. Jeżeli ma to miejsce, właściwe może być postawienie wymogu, by konkurenci otrzymali uczciwy i niedyskryminacyjny dostęp do tej infrastruktury na odpowiednich warunkach.

59. Jeżeli wynikiem powierzenia wykonywania danej usługi są zakłócenia konkurencji utrudniające skuteczne wykonywanie lub egzekwowanie prawa EOG mającego zabezpieczać prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, Urząd zbada, czy dana usługa publiczna mogłaby być świadczona w taki sposób, który wywoływałby mniejsze zakłócenia. np. poprzez wdrożenie w pełni przepisów sektorowych EOG.

2.10. Przejrzystość

60. W odniesieniu do każdej rekompensaty z tytułu UOIG wchodzącej w zakres niniejszych zasad ramowych odnośne państwo EFTA musi opublikować w internecie lub w inny właściwy sposób następujące informacje:

- a) wyniki konsultacji społecznych lub wykorzystania innych stosownych instrumentów, o których mowa w pkt 14;
- b) treść i czas trwania zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych;
- c) przedsiębiorstwo i w stosownych przypadkach odnośne terytorium;
- d) kwoty pomocy przyznawanej przedsiębiorstwu w skali roku.

2.11. Pomoc, która spełnia warunki określone w art. 2 ust. 1 decyzji 2012/21/UE

61. Zasady określone w pkt 14, 19, 20, 24, 39, 51–59 oraz pkt 60 lit. a) nie mają zastosowania do pomocy spełniającej warunki określone w art. 2 ust. 1 decyzji 2012/21/UE.

3. Sprawozdawczość i ocena

62. Państwa EFTA składają Urzędowi co dwa lata sprawozdanie ze stosowania niniejszych zasad ramowych. Sprawozdania muszą zapewniać ogólny przegląd sytuacji w zakresie stosowania niniejszych zasad ramowych wobec różnych sektorów, w których działają podmioty wykonujące usługi, w tym zawierać:

- a) opis stosowania niniejszych zasad ramowych do usług wchodzących w ich zakres, w tym działań wykonywanych wewnętrznie;
- b) łączną kwotę pomocy przyznanej przedsiębiorstwom objętym zakresem stosowania niniejszych zasad ramowych, wraz z rozbiciem na sektory gospodarki, w których działają beneficjenci;
- c) wzmiankę o tym, czy w przypadku danego rodzaju usługi stosowanie niniejszych zasad ramowych było źródłem trudności lub skarg osób trzecich; oraz
- d) wszelkie inne informacje dotyczące stosowania niniejszych zasad ramowych, których wymaga Urząd i które zostaną określone w stosownym czasie przed terminem przedłożenia sprawozdania.

Pierwsze sprawozdanie należy przedłożyć do dnia 30 czerwca 2014 r.

63. Ponadto zgodnie z wymogami zawartymi w części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale oraz decyzji Urzędu nr 195/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 części II protokołu 3 do Porozumienia o nadzorze i Trybunale⁽¹⁾, państwa EFTA mają obowiązek przedkładać Urzędowi sprawozdania roczne na temat pomocy przyznanej w następstwie decyzji Urzędu wydanych na podstawie niniejszych zasad ramowych.

64. Sprawozdania będą publikowane na stronie internetowej Urzędu.

65. Urząd zamierza dokonać przeglądu niniejszych zasad ramowych do dnia 31 stycznia 2017 r.

4. Warunki i zobowiązania związane z decyzjami Urzędu

66. Zgodnie z art. 7 ust. 4 części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd może do pozytywnej decyzji dodać warunki, na jakich dana pomoc może zostać uznana za zgodną z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i może ustanowić obowiązki umożliwiające monitorowanie zgodności z decyzją. W dziedzinie UOIG warunki i obowiązki mogą być konieczne w szczególności w celu dopilnowania, by pomoc przyznana odnośnym przedsiębiorstwom nie prowadziła do nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej na rynku wewnętrznym. Temu celowi mogą służyć sprawozdania okresowe i inne zobowiązania, zależnie od konkretnej sytuacji danej usługi w ogólnym interesie gospodarczym.

5. Stosowanie

67. Urząd będzie stosować niniejsze zasady ramowe od dnia 31 stycznia 2012 r.

68. Urząd będzie stosować niniejsze zasady ramowe do wszystkich zgłoszonych mu projektów pomocy i będzie podejmować decyzje w sprawie tych projektów zgodnie z tymi zasadami, nawet jeśli zostały one zgłoszone przed dniem 31 stycznia 2012 r.

69. Urząd będzie stosować niniejsze zasady ramowe do pomocy niezgodnej z prawem, w sprawie której podejmie decyzję po dniu 31 stycznia 2012 r., nawet jeśli odnośna pomoc została przyznana przed tą datą. Jeśli jednak pomoc została przyznana przed dniem 31 stycznia 2012 r., zasady określone w pkt 14, 19, 20, 24, 39 i 60 nie mają zastosowania.

6. Stosowne środki

70. Jako środki stosowne do celów części I art. 1 ust. 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd proponuje, aby państwa EFTA opublikowały wykaz istniejących programów pomocy, które dotyczą rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych i wymagają dostosowania, tak by były zgodne z niniejszymi zasadami ramowymi, do dnia 31 stycznia 2013 r., oraz aby dostosowały one te programy do niniejszych zasad ramowych do dnia 31 stycznia 2014 r.

71. Państwa EFTA powinny potwierdzić Urzędowi do dnia 29 lutego 2012, że zgadzają się na zaproponowane stosowne środki. W przypadku braku jakiegokolwiek odpowiedzi Urząd uzna, że dane państwo EFTA nie wyraża zgody.

⁽¹⁾ Wersja skonsolidowana, ze zmianami, dostępna jest na stronie Urzędu pod adresem url: <http://www.eftasurv.int/media/decisions/195-04-COL.pdf>